CAMELIA IULIANA RADU – LEGENDELE CETĂȚII ŞINCA

CAMELIA IULIANA RADU

LEGENDELE CETĂȚII ŞINCA

EDITURA NEOTONIC

Coperta: **VALI CRAINA (punkt@rdslink.ro)**

Foto copertă: **GRIGORE BĂRBULESCU**

1) Grota de la Şinca Veche, turnul conic, foto interior

2) Altarul Grotei de la Şinca Veche

Ilustrația: **CAMELIA IULIANA RADU**

Tehnoredactare: **ION FURTUNĂ**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RADU, CAMELIA IULIANA
Legendele Cetății Şinca / Camelia Iuliana Radu – Piteşti: NEOTONIC, 2002.
102 p.: 14x21 cm
ISBN 973-85155-3-X

821.135.1-32

CUVÂNT ÎNAINTE

În cele cinci legende pe care autoarea Camelia Iuliana Radu ni le prezintă, se găsesc în fond, numeroase peisaje spirituale, din sufletul ei, radiind molcom din armonia şi lumina pe care le-a primit, ca răsplată pentru eforturile de slujire ale Celui de la Începuturi. Această carte dovedeşte cât de adevărat este proverbul că: „dar din dar se face Rai”, aceasta fiind intenția autoarei.

Pe acest fond, temele alese sunt pretexte pentru a explica câteva taine ale unor locuri minunate din Grădina Maicii Domnului sau a unor tristeți ancestrale din sufletul ei, dar şi din al altor oameni. Poate că aceste tristeți ancestrale sunt şi nişte punți de legătură dintre sufletele oamenilor care au cunoscut aceleaşi aspecte ale iubirii - lumină, care s-au adăpat de la aceleaşi izvoare ale Luminii Necreate, origine a tuturor existențelor. Dialogurile din legende curg liniştit pentru a sublinia comunicarea firească ce se stabileşte între particularitățile aceleiaşi frumuseți fără de început şi fără de sfârşit.

Câte o dată, pare că realitatea dură a vieții lipseşte din curgerea evenimentelor - aceasta este numai aparent, deoarece realitatea însoțeşte continuu personajele, pentru a reliefa că această situație este caracteristică numai ființelor care trăiesc cu Cel Unic, ce se manifestă prin ele şi de aceea viața personajelor din legende nu este afectată de lucrările îngerilor căzuți - ineficienți asupra acestei categorii de oameni, atunci ca şi acum şi în viitor.

Această carte contribuie ea însăşi la formarea unei mari calități umane, a armoniei şi luminii pe care orice suflet uman trebuie să le răspândească în jur - bineînțeles numai dacă acel suflet le are. Poate că un titlu mai potrivit ar fi fost Legendele Iubirii, întrucât fiecare dintre ele poartă acest mesaj dumnezeiesc. De aceea, autoarea continuă noul curent literar născut în cadrul Fundației Sfântul Apostol Andrei, unde activează, început de romanul „Capul lui Decebal" - scris de Alexandra Eugenia Dumitriu în 1996, continuat de volumul de versuri „Lumina Iubirii" – ed. 1997, de aceeaşi autoare şi continuat cu romanul „Al patrulea mag" – ed. 1998, tot în editura Fundației Sfântul Apostol Andrei.

Talentul autoarei Camelia Radu de a descifra din tainele sufletului oamenilor iluminați este promițător pentru viitor şi cred că efectiv face parte din oamenii hăruiți, care au un cuvânt de transmis şi spus, pentru a-i ajuta pe cei interesați să descifreze tainele iubirii şi ale armoniei. Atât de multe sunt acestea şi atât de puțin dovedesc faptele oamenilor că le cunosc, încât, sunt nevoit să constat din nou, că puțină Cunoaştere încă meritäm şi avem pentru a putea înțelege şi manifesta Adevărata Iubire din visul Mântuitorului Iisus Christos.

Sursele, particularitățile, fațetele, manifestările iubirii, atât de multe sunt, încât timpul care curge de multă vreme, încă nu le-a cuprins pe toate; iar oamenii - culmea Creației - nici nu au început să se preocupe de ele. De abia au trecut de la faza de preocupări materiale individuale, la faza de preocupări materiale şi sociale colective.

Cartea Cameliei Iuliana Radu ne dă speranța că unii oameni adevărați ne vor ajuta să înțelegem şi să trăim frumusețile vieții ce ne-a fost dată; cunoscând gustul acestora, poate ne va reînvia dorul de a le retrăi şi de a ne strădui să contribuim cu propriile eforturi la ele. Speranța acestei reîntâlniri străbate nu numai Legendele cetății Şinca, ea scânteiază în sufletul fiecărui om, a fiecărui tânăr.

De aceea, speranța este de sorginte divină. Ea trebuie însă reînviată mereu, prin bucuriile pe care numai iubirea le poate aduce.

Aceasta este adevărata criză, cea mai mare şi mai puternică a societății moderne, nu numai româneşti. Dacă nu are loc această reînnoire, speranța se stinge întotdeauna, întocmai ca şi iubirea din care izvorăşte, când este nesacralizată, fără Dumnezeu. Numai cine iubeşte cunoaşte speranța care îl animă să trăiască, să-şi parcurgă calea vieții proprii. Poetul Constantin Dimitriu se întreba la mijlocul sec. XX: „Cine ar putea trăi fără vântul speranței?”

În versurile scrise despre femei, scriitorul şi poetul Honore de Balzac a comparat speranța cu o picătură de rouă care scânteiază diamantin pe colțul unei frunze; iar atunci când vântul vieții se întețeşte, picătura de rouă cade în praf şi se transformă într-o picătură de noroi. “Ce-i trebuie acestei picături de noroi pentru a redeveni o picătură de rouă scânteietoare?” - se întreba poetul, răspunzând tot el: „o rază caldă de iubire, care să o ridice din praf şi să o reaşeze din nou pe frunză, unde îi este locul, pentru a sclipi din nou în razele soarelui”. Prin aceasta, Balzac se dovedeşte un inițiat al iubirii, despre care atât de frumos vorbeşte Sfântul Apostol Pavel în Sfânta Scriptură.

Camelia Radu dovedeşte prin cartea ei că este silitoare în a învăța şi că a ajuns în stadiul când din preaplinul de lumină al sufletului ei dăruieşte celor însetați. Ce bine va fi odată, când mai mulți oameni vor simți această necesitate, ajungând în acelaşi stadiu, depăşindu-şi condiția actuală de a aduna, de a primi, de a face responsabili pe alții de propriile suferințe, de a cere altor oameni şi nu lui Dumnezeu, care niciodată nu a dezamăgit pe nimeni, dimpotrivă. În mod sigur că atunci, această lume va fi mai bună şi mai luminoasă decât este în prezent.

Momentele când în viață avem puține materiale sunt încercările prin care trebuie să trecem, dovedindu-ne Sfintei Treimi calitatea proprie spirituală: „tocmai când puține avem, din acestea dăruim multe”. Când ai multe, nu este nici o încercare şi greutate să dăruieşti puține. Această lecție se învață greu, o singură viață nu este suficientă. Camelia Radu, prin legendele parcă ireale narate, utilizează uşor concluzii filozofice a căror realitate este reliefată, parcă subliniată, de delicatețea contextului dialogurilor. Tematica legendelor este bine aleasă, sugerarea unor teme deosebit de complexe istorice, încă neelucidate corect de simulacrul de istorie cunoscută superficial, statistic, este făcută cu multă feminitate intuitivă, încât toate categoriile de cititori vor avea motive temeinice pentru a savura lectura.

Aşteptăm cu plăcere şi încredere şi alte lucrări ale doamnei Camelia Iuliana Radu, considerând că este mare nevoie de ele în această perioadă când oamenii au uitat să viseze, să iubească, să înțeleagă şi să manifeste frumusețea Celui fără de Început şi fără de Sfârşit.

Claudian Dumitriu,

Preşedintele Fundației de Inforenergetică “Sfântul Apostol Andrei”

Motto:

“Am încălecat pe–o şa
şi v–am spus povestea…”

Învățătorul

– **S**unt atât de multe cărți şi toate vorbesc despre trecut. Cu cât citesc mai mult, cu atât am sentimentul că nu mai înțeleg nimic. Sunt prea multe presupuneri, e totul atât de greu! Istorie… Pentru ce? Viitorul este mult mai important.

– Nu parcurgi istoria pentru evenimentele ei. Dacă vei face asta, cu siguranță că nu vei înțelege nimic.

– Atunci, pentru ce?

– Pentru a învăța să fii, să gândeşti.

– Credeam că pentru asta înveți matematică sau logică, în nici un caz istorie.

– Cele două discipline te învață să raționezi. A gândi este altceva. Pentru acest demers îți trebuie înțelepciune.

– Adică experiență de viață. Nu ajungi la înțelepciune trăind?

– Şi trăind, dar o viață de om nu îți ajunge. Cufundându–te în trecut, parcurgi o infinitate de vieți şi rezultanta lor, Viața Pământului. Atât cât poți cuprinde cu mintea.

– Aşa înveți să gândeşti?

– Evenimentele sunt încărcate de emoții, de participarea acelora care le–au determinat sau le–au parcurs. Lumina lor este percepută altfel şi despietreşte simțirea uzată – uneori – de întâmplări mărunte, cotidiene.

– Nu înțeleg.

– Ca să poți înțelege compoziția unui tablou amplu, ți se indică să stai la distanța cuvenită. Altfel, nu vezi decât pete de culoare. Le admiri – eventual – subtilitatea, dar nu poți vedea ansamblul. Adică, ideea.

– Şi de ce să văd ansamblul? Poate vreau să mă pierd în visare, poate vreau să uit de idee.

– Aceasta este o altă discuție. Fireşte, nici o bucurie nu este deşartă. Cu siguranță, poți proceda şi aşa, dar, până la urmă, tot vei dori să vezi cui aparțin toate acele frumuseți şi vise, ce înseamnă înlănțuirea lor. Ce determină curgerea unui eveniment fericit din alt eveniment fericit? Ansamblul este o coerență superioară, este cea care străpunge timpul. Uneori, dacă acele componente ale sale sunt bine legate, şi, ele în sine, la rândul lor coerente, ansamblul poate aparține atât clipei, cât şi veşniciei. Un ideal al omului pe care l–a atins rar în privința materiei, care este perisabilă. Frumusețea face posibilă o asemenea înlănțuire despre care unii cred că nu încape într–o viață de om. Dacii cunoşteau acest secret al ideii care este veşnică şi al frumuseții care este vehicul pentru eternitate. Ei ştiau ce este nemurirea.

–În istorie, sunt intinderi mari de timp, ansambluri temporale goale de informație, ere despre care nu ştim nimic precis.

– Întinderile acelea se completează cu presupuneri, cu poveşti. Le putem spune modele. Sesizând coerența unui capăt de istorie cu altul, poți umple în spiritul acelei coerențe, locul gol, cu evenimente presupuse, ajutând, în acest fel, la schițarea unui stadiu şi, cum am spus, la descifrarea ideii care a străbătut acel tablou al lumii, în ansamblul său.

– Pentru ce îmi trebuie coerența? Înlănțuirea evenimentelor de ce este atât de importantă? Nu ar fi mai apropiat de spiritul adevărului să păstrăm spațiul alb?

– În nici un caz. Adevărul nu înseamnă dovezi materiale şi nici pledoarii. Acestea există din cauza necredinței omeneşti. Adevărul este cea mai amplă coerență.

– Şi aş putea să o parcurg?

– Fireşte. Dacă ai un lanț rupt, o amintire dragă de la bunica, îl vei repara, cu siguranță. Cum vei proceda? Legând cele două bucăți cu o za nouă, la fel cu celelalte şi astfel, vei obține un obiect util şi frumos. O bucurie. La fel se întâmplă şi cu informațiile. Exemplul pe care ți l–am dat este un raționament logic, dar el nu te învață cum să făureşti zaua care lipseşte. Acela este secretul bijutierului. El şi–a pierdut nopți întregi pentru a înțelege ce a făcut alt meşter, acum 100 de ani poate, când a făurit lanțul bunicii tale. Bijutierul tău a aflat despre istoria lanțului pe care nu o cunoştea înainte. A aflat istoria lui, recreând–o.

– Umplând–o cu poveşti?

– Informația este asemeni unui lanț, care dacă s–a rupt, numai cel care a înțeles secretul pune acolo o poveste–za care dă coerență evenimentelor. Povestitorul este un faur de istorii cursive. Zalele sale de aur sunt semnele.

– Şi cum se deosebeşte un meşter priceput, de unul care nu are har?

– Măsura priceperii este iubirea. Cu cât este mai mare iubirea, cu atât mai bine lucrează meşterul.

– Parcă spuneai că, aplecându–te asupra trecutului, înveți să înțelegi, nu era vorba de iubire.

– Iubirea te face sincer, curat, luminos. Evenimentele care se reflectă într–un suflet curat, se văd nedeformate, ca într–o oglindă de cristal şi atunci nu este nevoie decât să urmezi conturul a ceea ce vezi. Ce este adevărata înțelegere? O reflectare curată şi cursivă a lumii.

– Poate nu pot iubi istoria sau arta de a fi bijutier. Mă pot însă strădui să fiu un cât mai iscusit meşteşugar.

– Vor fi amănunte care îți vor scăpa. Subtilitățile dau valoare oricărei munci, oricărui eveniment, iar reprezentarea ta va rămâne, oricât te–ai strădui, una rudimentară, grosieră, chiar greşită; nu va avea continuități în idei şi coerență de ansamblu.

– Mă strădui, am spus, nu sunt leneş.

– Fireşte, sunt mulți cei care procedează aşa. Nu vei fi cel mai bun şi poți suferi din acest motiv sau, aşa cum fac unii, te poți minți singur. Timpul cerne însă nisipul de aur.

– Şi dacă nu pot mai mult, ce fac? Aşa e, pot fi trist. Disperat. Voi şti că nu sunt mai bun, deşi sunt iscusit.

– Nu. Atunci vei căuta acel domeniu căruia să îi poți fi oglindă de cristal. Vei simți că ai dreptate în tot ceea ce faci; dincolo de iscusință, vei descoperi propria ta înțelepciune, pe care orice ființă o are.

– Omul reflectă lumea şi atunci învață să gândească... Gândind, emite raționamente care îl ajută să înțeleagă ceea ce reflectă, pe zi ce trece mai bine. Am înțeles, dar crezi că oricine poate face asta?

– Da, oricine. Pentru un singur om pot fi numeroase domeniile în care să fie cel mai bun, dar niciodată niciunul. Trebuie să crezi şi să cauți. Numai că adevărul, fiind o coerență infinită, se manifestă în multiple dimensiuni. Oamenii sunt infiniți pentru că sunt unici. E de ajuns să ai răbdarea de a te plimba prin timp şi spațiu, pentru a capta acea tonalitate informațională care să se poată reflecta în tine.

– Şi cum îmi dau seama care este aceea?

– Fără efort. Simți intensitatea de a fi, bucuria.

– Intensitatea de a fi?

– Da, fiorul iubirii.

Muntele inițiaților

1

Luna strălucea mare şi rotundă. Un miez curat şi bălai de lumină, sub care muntele părea înmuiat în argint. Ființa lui bătrână ducea lumea în spate de la începuturi, bucurându–se că oamenii continuau să îşi întemeieze aşezările pe coama lui, încălzindu–i spinarea bătrână, ținând de urât veşniciei, cu gândurile, bucuriile şi tristețile lor neobosite. Părea un moş înpuținat de vremea trecută peste el şi, poate tocmai de aceea, oamenii îl numeau Muntele Tocit.

Sprijinit pe umerii săi, cerul străjuia la rându–i vatra neamului dac, privind cu ochi de stele în ochii fiilor ce păstrau nestinsă peste milenii lumina adevărului, în cea mai desăvârşită simplitate.

Acolo, în templu, focul credinței veghea, cu răbdare infinită, viața cetății, păstrând, în cea mai desăvârşită simplitate, semnele adevărului, veşniciei şi vieții; învățăturile lui Zamolxe, orânduielile, simbolurile; deosebind lumina de întuneric, cu ochii, cu mintea şi cu sufletul.

Aşa cum făcea în fiecare noapte cu lună plină, fata venise în poiana de pe Muntele Tocit să primească darurile

luminii şi să stea de vorbă cu înțelepții de pe Tărâmul Celălalt, ce o priveau cu ochii lor mari de stele.

Lumina lunii mângâia brazii, iarba înaltă, florile albăstrite de noapte, chipul şi visele pământului ce se odihnea cu fruntea sprijinită de cetățile sclipitoare. Ascultă. În noapte, printre semnele cunoscute, se insinua parcă altceva necunoscut şi ostil; la prima vedere, totul părea neschimbat. Cu greu şi–ar fi dat seama cineva că totul era altfel decât de obicei, dar fata cunoştea prea bine locul pentru a se înşela. Deveni foarte atentă, privind parcă adâncul vorbitor al nopții. Aşa trecu o vreme, în aşteptare, după care, deodată, țipătul unei păsări sparse noaptea în fâşii de întuneric mişcător, alert.

Pădurea se înfăşurase după grumazul muntelui întunecat, iar luna avea o paloare nefirească. Aerul încordat pipăia globul nopții rostogolit peste ierburile înalte, risipind pulberi de argint sperioase peste stâncile neclintite; nu mai vorbea nici o frunză, de parcă intruşi nevăzuți, cu urechile ciulite, stăteau la pândă să afle secrete străvechi. Fata asculta, asculta… Da, era o mare primejdie; se auzeau deja paşi dezordonați şi zăngănit metalic de arme, înaintând prin întuneric.

Ascultă văzduhul, căutând să descopere fiecare şoaptă, orice urmă ascunsă în noapte; ceva străin înainta cu paşi grei, se furişa după copaci. Fata ascultă mai atentă pădurea, zvonurile ei adânci. Nici un foşnet. Atunci, vru să–i vorbească, dar pădurea îşi închisese sufletul în tăcere; de parcă nu putea mişca nici un ram. Ce o putea uimi atât de tare? Era o veste pe care sufletul locului i–o aducea prin toate semnele, iar el nu o înşelase niciodată. O veste pe care ea însăşi trebuia să o ducă mai departe, locuitorilor cetății.

Atunci, fata şi–a ridicat glasul spre cer, într–un cântec subțire ca un fir de lumină căutând drumul spre infinit; luna lua fiecare cuvânt şi îl purta spre cetate; frunzele luau fiecare unduire de glas, ducând–o departe, spre drum;

ierburile se umpleau de cuvinte şi le purtau spre sat; şi izvorul aduna şoaptele glasului purtându–le pe valurile sale moi. Fata cânta:

"*Rău mă dor ochii, mă dor*
De lumina stelelor.
Rău mă dor ochii, mă dor
De căderea stelelor."

Cum stătea cu mâinile ridicate spre cer, simți cum ea însăşi este o rază năzuind spre veghea păzitorilor de pace din cer şi de pe pământ. Parcă toate i–ar fi spus: "Mai aşteaptă, mai aşteaptă!" Şi ea cântă mai departe:

"*Rău mă dor picioarele*
De bătut cărările.
Rău mă doare inima,
Ce pot face pentru ea?
N–are cu ce lăcrima,
Ce pot face pentru ea?"

Foşnetele ciudate se apropiaseră de locul în care era şi în jur văzu ochi ațintiți asupra ei, oşteni străini care o priveau în tăcere. În zale de oțel şi cu tolbe pline de săgeți strălucitoare; ca un țipăt în lumina lunii, ei începură să vorbească.

– Am crezut că am dat de o iscoadă, că vom avea un prizonier şi, când colo, uite cine umblă noaptea prin pădure, o fată.

– O vom lega fedeleş şi o vom duce la împărat.

– Legi o fată şi o iei prizonieră pentru că e tristă şi cântă noaptea sub clar de lună?

– De unde ştii tu că este tristă? Nici nu ai văzut–o la față.

– După cântec.

– Aiureli!

– Şi o fată poate fi o iscoadă!

– Nu vezi că este slujitoare la templu?

– De unde să văd? Tu de unde ştii? Cine ți–a spus?

– Fata este de la templu! Acolo opaițul este încă

aprins, se vede că este cineva care are grija de locul acela; n–ar fi venit ea din cetate, tocmai până aici, ca să cânte!

– Poate cântecul este un mesaj. Iar dacă este de la templu, ce? Este prizonieră!

– Ştii ce ne–a spus împăratul! Putem lua prizonieri bărbați, femei, copii, putem lua bogății şi animale şi grâne câte vrem, dar să nu ne atingem de asceții din munți şi de preotesele din temple.

– Şi noi avem învățați şi slujitoare în temple, să nu ne atingem de ele, căci vom pieri de mânia zeilor pe care îi slujesc.

– Împăratul spunea că în acest loc zeii şi oamenii trăiesc împreună şi că nu este bine să îi deranjăm, pentru că ei şi slujitorii lor sunt mai puternici decât oricare alții din lume.

– Spunea să fim atenți la bătrâni. Ăia simpli, care merg pe drum doar în cămaşă, desculți; se sprijină într–un toiag, fără să le fie teamă de fiarele pădurii şi de alte primejdii.

– Spunea şi de preotesele lor, că sunt mai rele ca bărbații şi că e bine să le ocolim pe vrăjitoarele astea.

– Nu este acesta Muntele Inițiaților? Al celor care cred că ar şti tainele vieții veşnice? Mai bine să fim cu băgare de seamă.

– Ce caută fata asta singură, în toiul nopții, sus pe munte, când locul e plin de lupi şi de alte fiare?

– Eu nu cred povestea asta. Voi nu înțelegeți? Ce, ăsta e templu? O încăpere goală, un opaiț şi câteva semne scrijelate în piatră? Unde sunt pereții împodobiți cu aur? Unde sunt idolii de lemn aurit? Unde sunt covoarele de mătase?

– Nişte sărăntoci!

–Vrăjitorii şi cei care stăpânesc puterile nevăzute ale lumii au comori nemăsurate şi duc o viață plină de desfătare!

– Aşa e!

– Unde ați văzut voi aur în grota aceea, căreia îi

spuneți templu?

– Ce treabă ai tu, cu templul lor? Ai văzut semnele şi altarul. Unde este un altar de slujire, acolo este un templu.

– Comorile nu se țin la vedere.

– Lasă, nici aşa, sărăcie lucie! O fi un punct de observație.

Soldații se apropiau, erau tot mai mulți, iar glasurile celor care voiau să–i domolească nu mai aveau nici o putere. Fata a închis ochii şi a început să cânte iar, rotindu-se încet:

"*Unde voi pleca, nu ştiu,*
Dus de dorul meu pustiu.
Ş–am să plec, ş–am să mă duc
Cât ține frunza de nuc.
Ş–am să plec, ş–am să mă fac
Lemn de brad şi lemn de fag.
Rău mă dor ochii, mă dor,
De lumina stelelor."

Pe măsură ce cânta, soldații străini deveneau tot mai tăcuți. Luna coborâse asupra ei o rază subțire, care o înveşmânta într–o strălucire argintie, vie.

– Priviți, fata asta străluceşte!

– V–am spus să nu o atingem!

– E vrăjitoare, e vrăjitoare!

Câțiva dintre ei s–au apropiat, au prins–o şi i–au legat mâinile la spate, spunându–le celorlați:

– Vedeți? Nu s–a întâmplat nimic.

– O s–o ducem la împărat!

– Nu–i decât o fată!

– Nu faceți asta, lăsați–o! E preoteasă!

Deodată, luna intră într–un nor şi se făcu beznă. Pădurea devenise de nepătruns, iar întunericul începuse să umble ca o ființă uriaşă pe deasupra, suflându–le greu în ceafă.

– Ce se întâmplă?

– Nu ştiu!

– Unde sunteți?
– Lângă tine.
– Aici!
– Aici!
– Ce se întâmplă?
– Ceva straniu!
– O vrăjitorie!
– Vedeți? V–am spus s–o lăsați în pace!
– O să dăm de bucluc.
– Unde e mica vrăjitoare?
– N–avem nici cremene, nici făclii.
– Taci! Uită–te pe unde calci!
– O vom lua pe marginea pârâului, spre sat. E un drum sigur.
– Ce atâta greutate? Veniți–vă în fire, găsim noi drumul.
– Trebuie să se audă plânsul femeilor pe care le–am luat prizoniere ieri!
– Da, ne va fi uşor să ajungem la tabără.
– Astea nu plâng.

Pădurea părea de nepătruns, iar pârâul se tot ascundea pe sub pietre. Țipete ciudate de păsări răsunau înprejurul lor, uneori chiar deasupra capului. De undeva, se auzea urletul prelung al unui lup făcându–i pe străini să–şi simtă inimile mici şi speriate în piepturi. Uneori, ochi roşii păreau a sticli prin desişul pădurii. Întunericul se bulucea peste ei, făcând să le alunece simțurile în teamă şi unii să se împiedice de rădăcini, alții de pietre; cei mai înverşunați simțeau plesniturile de bici ale crengilor peste fețele lor încruntate. Cioturi răsucite de rădăcini uscate se iveau la tot pasul, rănindu–le picioarele, făcându–i să se împiedice, să părăsească drumul cunoscut şi să se rătăcească prin întunericul gros.

Pădurea părea o ființă mare şi supărată, care îi îmbrâncea, îi lovea neîndurătoare, scuturând pământul sub paşii lor tot mai nesiguri şi mai nesiguri. Rând pe rând,

rămâneau îmbrățişând câte un trunchi, speriați şi neîndrăznind să meargă mai departe, crezând că, dacă vor sta aşa, vor putea supraviețui nopții de coşmar.

După un timp, cei câțiva ostaşi care o țineau legată pe fată şi–au dat seama că au rămas singuri, dar coborau cu înverşunare. Erau uimiți: fata plutea uşor peste bolovani şi hârtoape şi nu se împiedica, deşi avea mâinile legate; rochia ei nu se agăța de crengi şi de ierburi. Părea o prezență din altă lume, păşind printre ei fără să rostească nici un cuvânt, nici un scâncet de oboseală sau frică.

– Până la urmă, tot ajungem la drum.

– Coborâm, nu cred că mai e mult până la poalele muntelui.

– E bine.

Într–adevăr, nu peste mult timp, ajunseră în valea cu iarbă înaltă până la brâu.

– Nu mai avem mult, iar de aici este mult mai uşor să găsim drumul.

– Bine că am scăpat!

– Nu fi aşa sigur! Pe aici, totul e ciudat.

– Sunt frânt de oboseală şi îmi tremură genunchii.

– Nu pricep ce s–a întâmplat!

– Hai să facem un popas, să ne tragem sufletele, acum că am ieşit din blestemata aia de pădure.

S–au aşezat pe iarbă, întrebând–o pe fată:

– Cine eşti şi ce căutai acolo, în pădure?

– E adevărat că eşti slujitoare la templu?

– Eşti preoteasă? Pari o copilă.

– Ce cântec era acela? Chemi spiritele cu el?

– Era pentru zei?

– Toate–s ciudate pe aici şi încep să cred că avea dreptate camaradul nostru cel bătrân.

– Mai bine nu îi spunem nimic împăratului. Nu va crede nimic, muntele acesta e aşa mărunt, încât pare de necrezut să ți se întâmple atâtea.

– Cum ziceai că te cheamă?

– Sânziana.

– Vrăjitoare?

Fata nu păru supărată de felul cum îi vorbeau soldații străini, aşa că aceştia îşi mai domoliră furia.

– Sunt preoteasă a luminii, iar voi călcați pe un pământ sfânt; tot ce nu este iubire piere, pentru că lumina învinge totdeauna întunericul, iar binele înseamnă lumină, aşa cum neştiința este precum întunericul.

– Ce zeu este acesta?

– Lumina? Nu am mai auzit aşa ceva.

– Iar noi suntem trimişi de împăratul nostru bun, pe care îl ascultăm şi n–avem cum să facem rău.

– Tot ce ne–a spus el până azi a fost bine.

– Lumina este chipul lui Dumnezeu, cea care se poate vedea de pe pământ oricând, iar voi nu l–ați ascultat pe împăratul vostru, pentru că nu i–ați putut înțelege cuvintele. Nu ştiu de ce a venit împăratul vostru în țara mea şi de aceea nu ştiu dacă este bun sau rău. Dar voi v–ați purtat după glasul neînțelegerii voastre şi ați făcut rău, pentru că n–ați putut să primiți cuvântul Luminii. Totdeauna, neştiința poate face rău, atâta vreme cât omul nu vrea să o preschimbe în cunoaştere.

– Nu înțelegem cuvintele tale.

– Adică, n–am înțeles glasul luminii? Cum vine asta?

– Ce legătură are lumina cu împăratul nostru?

– Aşa spunea cântecul tău?

– Cântecul era glasul sufletului. Iubirea care–L caută pe Dumnezeu în toate câte sunt pe pământ şi în cer; de aceea sufletele voastre au făcut linişte. Poate ați vrea să înțelegeți mai multe, dar sunt prea multe săbii în gândurile voastre şi ele zăngăne prea tare, pentru ca să vă auziți inima.

– Tot nu înțelegem ce spui.

– Da, vorbeşti ciudat.

– Cu toate acestea, este frumos ce spune!

– Aşa e. Parcă se aşează pacea şi liniştea, după toată

frica trasă prin pădure. Pari o copilă. De unde ştii toate acestea?

– V–am spus că trebuia să îl ascultăm pe bătrân. Fata asta chiar este o preoteasă.

– De unde ştia el?

– Se spune că are o nevastă de prin locurile astea. El l–a învățat pe împărat să fie atent cu oamenii de pe aici, dar nici el nu ştie prea multe, pentru că nevastă–sa, deşi e o femeie tare blândă şi miloasă, când vine vorba despre secretele neamului ei, devine tare îndărătnică. S–a învățat cu ea şi bătrânul nu mai pune întrebări, mai ales că a văzut că femeia lui îl iubeşte ca nimeni altcineva. Bătrânul spune că dacii ăştia sunt un neam ales. Cică sunt nemuritori sau aşa cred ei că sunt şi că au venit din stele.

O priviră pe fată, deşi era întuneric beznă. Tăcea liniştită, de parcă nu i s–ar fi întâmplat atâtea. Bărbații simțeau că încet – încet le devine dragă făptura aceasta ciudată; parcă le–ar fi fost o soră mai mică; inima le dădea ghes să o lase în pace, dar gândul la împărat îi făcea să fie suspicioşi cu ea.

– Tu cum nu te–ai împiedicat şi nu te–ai agățat de crengi? Erai legată la mâini.

– Nu–i nevoie să mă țineți legată, Voi merge cu voi de bună voie la împăratul vostru.

Ruşinat, unul dintre ei se apropie de fată şi îi tăie legăturile de la frânghie, eliberându–i mâinile mici, după care spuse:

– E doar o fată, ce ar putea face? Suntem aici patru soldați. Să mergem, e târziu.

– Aş mai sta un pic. Vă grăbiți? Parcă aş mai sta – spuse unul dintre ei, de parcă ar mai fi avut o treabă şi nu înțelegea care ar fi aceea.

– Pentru ce? Să mergem la împărat, mai e puțin şi se face ziuă.

– Va crede că am fost mâncați de lupi.

– Înainte de a pleca, să mai cânte fata asta o dată

cântecul, că poate acum e mai linişte şi…

– Şi ce? Mai bine plecăm, toate sunt altfel pe aici, nu îmi place.

– Poate… înțelegem glasul sufletului, cum spunea ea.

Ceilalți tăcură, în semn de aprobare, bucuroşi că avusese curajul altul să spună ce le stătea la toți pe limbă.

Încet, cu sfială, fata a început să cânte, rotindu–se în cercuri molcome, după care, glasul ei se făcu asemeni valului, plin şi învăluitor; spre sfârşit, soldații se treziră că murmură şi ei ultimele versuri.

Luna ieşi dintre nori, argintând cu lumina ei Muntele Tocit şi împrejurimile sale, pădurea tăcută şi depărtările; făcându–le să semene cu o mare ciudată de lumină verzuie, care îşi mişca apele fosforescente în ritmuri moi, siderale. Sub ninsoarea de argint, Muntele Tocit părea poleit, iar tăpşanul din vârf scânteia de parcă s–ar fi trezit din somn, împrăştiind în jur respirația lui, asemeni unei jerbe misterioase.

– Taci! Mă apucă amețeala.

– Parcă nu mai sunt eu, în minte nu îi am decât pe cei de acasă. Taci…

– Nu este bun cântecul acesta. Ce fel de soldat sunt? Oştean cu lacrimi pe obraz, de la un cântec? Ruşine, mie!

– Pe mine mă înțeapă inima şi mi–e dor de iubita mea de departe. Aşa e, să tacă.

– Ce o fi făcând mama? Am lăsat–o bolnavă şi singură. Cine–i aduce ei o cană cu apă? Pe toți zeii, aş face orice ca să ajung la ea.

Al patrulea s–a dezmeticit repede, aşa că a continuat:

– Dacă eşti cu adevărat o preoteasă din templu şi nu doar o vrăjitoare, să ne spui ce fac cei de acasă.

Fata privi liniştită spre lună, apoi spre stele şi cu voce blândă le vorbi încet, de parcă străinii i–ar fi fost frați şi nu duşmani:

– Familia ta are datorii mari şi te aşteaptă să vii acasă cu pradă de război. Ascultă–l pe fiul tău cel mare şi nu mai

pleca în războaie; rămâi acasă şi cumpără pământ. Dacă–l asculți, vei trăi în belşug cu toți ai tăi. Ca să nu fii nevoit să ucizi pentru banii tăi, aş vrea să accepți acest dar. Ia această brățară de aur, este foarte valoroasă. Vinde–o şi cu banii căpătați vei putea să cumperi pământul.

Străinul nu scoase o vorbă, deşi, în lumina argintie, toți văzură pe chipul său lacrimi şi înțeleseră că fata spusese adevărul.

– Tu, fii liniştit. Cea pe care o iubeşti te aşteaptă. Iar tu, cel care n–ai spus nimic, nu–ți face griji. Împăratul te iubeşte şi va fi darnic cu tine; iar pentru că îți place să înveți semnele lumii, te va lua drept sfetnic de taină. Un singur lucru să nu uiți: decât să spui o minciună, mai bine taci, iar împăratul tău va înțelege.

După aceste cuvinte, fata nu mai spuse nimic. Liniştea era adâncă, dar ceea ce îi făcea pe străini să o privească pe fată cu mult respect, amestecat cu un soi de ruşine, era felul în care ea le vorbise. Nu cu supărare, deşi se purtaseră cu ea aşa de duşmănos; nici cu tonul acela plin de reproş, pe care îl au uneori oamenii care ştiu multe; le vorbise cu înțelegere, iar ei, pentru o clipă, trăiseră dincolo de războaie şi de cuceriri; până la urmă, peste tot, oamenii sunt aproape la fel, cu aceleaşi griji, aceleaşi întrebări despre viață, aceleaşi sentimente.

Cât o pală de vânt, sufletul se simțise acasă, printre prieteni şi parcă nu mai înțelegeau de ce erau într–o țară străină, să aducă, prin războiul lor, atâta suferință unor oameni care, dacă se gândeau bine, le puteau fi frați.

– Mie de ce nu–mi spui nimic despre mama?

– Pentru că nu mai am ce să îți spun despre ea.

Nu se auzea decât respirația grea a oşteanului. Lumea şi evenimentele parcă se opriseră din mersul lor firesc. În liniştea nopții, o voce aspră îi trezi la realitate.

– Ce faci aici, Sânziana? Cine–s străinii cu care vorbeşti?

Soldații se ridicară în dezordine şi–şi puseră săgețile

în arcuri, vrând să tragă în intruşii care îi luaseră prin surprindere, dar îşi veneau aşa de greu în fire, regretând slăbiciunea de care dăduseră dovată, vrăjiți de poveştile ciudate ale unei fete necunoscute. Bărbatul râse şi îi dojeni cu blândețe.

– Liniştiți–vă şi lăsați săgețile jos. De jur împrejur este o armată de daci şi nu cred că vă va fi uşor dacă veți atinge un singur fir de păr de–al regelui lor. Râse, privindu–i drept în ochi.

Soldații străini simțiră în suflet o ură fără seamăn.

– Vrăjitoare afurisită, ne–ai dus cu vorba.

– Nu vă fie teamă, nu se întâmplă nimic rău.

– Îți convine să vorbeşti!

Fata zâmbi.

– Şi până acum am vorbit. Cred că nu m–am schimbat cu nimic în felul de a mă purta.

Se depărtă de soldații străini, care coborau arcurile destul de uimiți, apropiindu–se totuşi de cel care le vorbea. Străinii şuşoteau între ei:

– Ce oameni ciudați! Regele acesta bărbos vorbeşte cu o simplă femeie! Cum e posibil?

– De împăratul nostru nu are voie să se apropie nimeni, el este păzit de slujitori aleşi.

– Nobilii de la curte nu se umilesc stând de vorbă cu oamenii din popor, mai ales cu femeile.

Apoi tăcură, dar gândurile lor parcă țipau: “Ce neam de oameni ciudat, de ce voise oare împăratul să ajungă între sălbaticii aceştia, care nu cunosc nici măcar obiceiurile alese, nici regulile oricărei împărății din lumea mare?”

Fata îşi privea regele drept în ochi, iar acesta dădu uşor din cap, de parcă ar fi avut o înțelegere secretă. Soldații gândeau că ori este fără ruşine, ori l–a vrăjit până şi pe regele care o privea mai departe în ochi. Sânziana spuse încet:

– Ştiam că ai să vii!

– Cântecul sufletului tău s–a auzit de departe.

– Ştiam că îl vei auzi…

– L–au auzit şi Bunii şi Drepții care s–au ridicat sus, pe cer, de peste tot. I–am văzut urcându–se din văi şi de pe culmi, din câmpie şi din păduri. Ei mi–au spus că eşti în primejdie şi mi–au arătat drumul spre tine. Cine–s străinii şi de ce vorbeai cu ei?

– Rege al meu, aceşti oameni au venit de departe şi tabăra lor este în satul de la poalele Muntelui Tocit. Împăratul lor are nevoie de ajutor şi probabil a trimis nişte oşteni să vorbească cu tine. Fiind noapte, s–au rătăcit.

Regele zâmbi:

– Da, era bine ca împăratul să le facă pe toate la lumina soarelui, ce atâta grabă?

– Sunt tare săraci, spun că au nevoie de aur. Tu ştii prea bine că toți împărații sunt săraci şi că toți au nevoie de aur.

Regele dac râse din toată inima.

– Atunci să–i luăm pe prietenii tăi în cetate, să îi primim ca pe nişte oaspeți de seamă. Să–i ospătăm şi să îi lăsăm să se odihnească. Mâine dimineață, vom primi binecuvântarea soarelui şi vom putea pleca împreună, cu lumină în suflet, spre tabăra lor.

Străinii se priviră cu înțeles.

– Suntem prizonieri. Uite, cum se schimbă roata!

Încruntat, cel ce primise brățara de aur, se îndreptă către fată şi, privind–o de sus i–o întinse.

– Poți să o iei înapoi. Nu îmi mai foloseşte la nimic. Nici să îmi salvez viața, măcar. Ştiu de la tatăl meu că oamenii de pe aici nu pot fi cumpărați cu aur… de fapt, cu nici un preț. Ia–ți darul mincinos.

– Tatăl tău e un om înțelept şi ți–a spus adevărul, dar ar trebui să ştii că aceia care nu pot fi cumpărați ştiu să îşi țină şi promisiunile. Păstrează brățara, vei avea nevoie de ea, iar cu darurile pe care le vei primi în cetatea noastră vei putea să îl ajuți chiar şi pe tatăl tău.

– Nu mai cred nimic din ce spui. Cred că ne–ai întins o

cursă pe cinste.

Fata îl privi nedumerită:

– Pentru ce aş face asta? Ce să facem cu voi? Şi apoi, nimeni nu e fericit dacă este prizonier, ținut cu forța în loc străin, oricât de frumos ar fi locul în care este închis.

– Mai lasă–ne cu poveştile tale, că ne–ai amețit de tot. Apoi, străinul continuă în gând: “Regele acesta este pierdut, cum se încrede într–o femeie? Nu vede că până şi lui i–a sucit mințile?”

Fața împăratului deveni deodată rece, ca de piatră.

– Sânziana nu este “o simplă femeie”! Nici o femeie nu poate fi aşa cum le vedeți voi. Ele sunt cele care zămislesc fii. Pe ele cerul le–a înzestrat cu puterea aceasta.

Bărbatul amuți, iar ceilalți străini nu pricepeau de ce s-a supărat aşa, deodată, regele dac şi pe cine. Li se făcuse frică.

– Eu cred tot ce spune fata asta. A spus numai adevărul despre noi toți, fără să ne fi întâlnit vreodată înainte. Este o preoteasă, iar noi ştim prea bine acum, nu avea cum să mintă. Nu mâniem zeii care o îndrumă, să nu pierim de furia lor!

Un oştean bătrân îi îndemnă spre cetate. Arătându–le drumul cu toiagul, spunea ca pentru el:

– Zamolxe nu e mânios, lumina vieții nu ştie ce este mânia, lăsați–vă gândurile curate şi nu vă faceți griji, mergeți cu regele nostru, care este un om bun şi drept.

Străinul le şopti camarazilor săi:

– Fiți cu mare băgare de seamă, toți sunt vrăjitori, aud gândurile.

– Mai potoleşte–te, frate!

– Ce o fi, o fi! – îi răspunseră ceilalți.

Bătrânul le făcu iar semn cu ciomagul, iar soldații tăcură de data aceasta. Regele râse văzând cum le arăta bătrânul cărarea spre cetate:

– Noaptea se doarme, ziua se înfăptuieşte. Sunteți obosiți de atâta drum. Să mergem! Mâine, împăratul vostru

vă va răsplăti cu daruri bogate pentru că vă veți întoarce la el cu tot ceea ce el şi–a dorit, ba poate şi în plus.

Nedumeriți şi neîncrezători, tăcând speriați şi buimăciți de uimire, oştenii îi urmară pe cei câțiva daci care între timp veniseră lângă regele lor. Oricum nu aveau ce face, cum le–o fi norocul, se gândeau. Totul era tare ciudat. Nori care ascultau de cântecul unei fete – fie ea şi preoteasă – regele țării pe care voiau s–o cotropească îi primea ca pe nişte prieteni, daruri în locul morții. Aşa ceva nu mai întâlniseră. În sufletele lor era linişte. De ce? Parcă ştiau că nu se va întâmpla nimic rău şi că regele dac îşi va ține cuvântul.

2

Străinii plecară împreună cu oştenii daci şi cu însoțitorii regelui, dar acesta rămase. Fata, singură, s–ar fi întors la micul templu de la marginea pădurii, dar regele dac o opri.

– Simt că vrei să îmi spui ceva, Sânziană. Cântecul tău era un rămas bun? Al cui? De ce?

– Rege al meu, a venit vremea să trimiți învățații în lume, pentru întemeiere. Vremurile sunt potrivite. Străinii pot primi învățătura, deja ei au nevoie de ea.

– De unde ai mesajul acesta? Care sunt semnele?

– Conducătorii străini care caută adevărul sunt tot mai mulți, iar țara are nevoie de pace. Ei vin pentru că în visul lor se arată comoara pe care trebuie să o găsească, arătându–li–se şi drumul spre ea, dar ei nu cunosc semnele şi comoară visând, aur caută. Nu ştiu că aceasta este doar înțelepciunea şi că fără de ea, nu ai ce face cu aurul. Aşa cum în lume aurul este regele tuturor materiilor, tot aşa, lumina înțelepciunii este cea care încoronează viața unui om.

– Ei vin să cotropească, Sânziana, nu pentru a găsi adevărul.

– Da, aşa îşi închipuie. În realitate, dacă poporul lor ar fi înțelept, plin de bucuria de a trăi, de a fi, nu ar mai veni până aici, căutând strălucirea. O caută, pentru că le lipseşte.

– Şi cu cât au mai mult, cu atât mai vor.

– Aşa este. Dar dacă ei nu pot vedea mai mult, arată-le tu. Trimite tu în lume înțelepții tăi, pentru a se aşeza în locurile cele mai sterpe, în locurile cele mai pustii, aşa cum este lăsat din moşi şi strămoşi, pentru ca acolo să vegheze şi să întemeieze. În jurul lor, cu timpul, se vor aduna oameni şi vor începe să îi asculte, după care, plecând, ei vor duce mai departe învățătura primită şi astfel, drumurile vor fi mai multe, iar cele spre țara ta mai puțin râvnite.

– Împărații pornesc să cucerească cetățile pline de belşug, nu vor porni niciodată spre pustietăți în care trăiesc asceți.

– Dar locul acesta cum a fost? Întâi au coborât aici primii întemeietori, iar muntele a fost o şcoală pentru bărbații neamului. Nu era nimic pe aceste locuri, decât pădure. Aici, primii întemeietori ai neamului dac au primit învățătura, trăind în templu, doar cu apă şi fructe, lângă opaițul pe care îl vegheau să nu se stingă. De aici au pornit prin țară, întemeind alte temple, iar în jurul lor au crescut mândre cetăți. A fost un izvor de viață, iar după multe veacuri, numele acestui loc a rămas cunoscut ca Muntele Inițiaților. Lângă locul sfânt, Zamolxe a hotărât ca regii daci să îşi întemeieze cetatea de domnie.

– Crezi că vor înțelege?

– Dacă vei săpa multe fântâni, oamenii se vor duce la cea mai apropiată de casa lor şi vor fi mulțumiți.

– Când e vremea potrivită pentru aceasta?

– Pentru orice înțelegere a prezentului, prezentul este cel mai bun timp. Mâine, când te vei duce la împărat, trimite şi un înțelept din munți, să întemeieze în țara străină templu de ascultare a rosturilor lumii. Pe drumul de întoarcere spre

țara împăratului, moşul nostru va avea timp să asculte şi să învețe despre obiceiurile şi visele acestui popor străin, pentru a şti cum să le îndrepte către înțelegerea vieții şi a iubirii. Până la urmă, Gheia este Mama tuturor, iar Dumnezeu, Tatăl tuturor oamenilor şi a venit vremea ca părinții să umble prin lume, pentru a–şi învăța copiii să vorbească cu ei.

Fata tăcu. În lumina lunii, chipul ei părea aurit, iar zâmbetul învăluia acest chip într–o altă lumină, în care adevărul părea apa vie purtată de un vas prețios.

– Şi ce vor fi aceşti întemeietori în întunericul neştiinței din lumea largă?

– Candele de veghe vor fi. Ce este o vatră, fără foc? Un templu fără lumină? O viață fără năzuință? Un popor fără ideal? Dăruieşte din comoara ta, rege al meu şi ea va spori. Cunoaşterea neîmpărtăşită e ca apa care nu curge. Devine nefolositoare şi otrăveşte locul. Fă loc izvorului să curgă către marea cea mare, dacă îți stă asta în putere, pentru ca apa să fie binecuvântare şi viața să sporească în lume. Nu lăsa pământul sterp şi neroditor, dacă ți–a fost dată puterea de a face aceasta.

– Cetatea noastră este atât de râvnită pentru pacea şi pentru bucuria care domnesc în ea. Toate acestea nu durează, dacă nu iubeşti viața şi nu îi respecți legile, aşa e.

Fata zâmbi, dar regele simți că ea spusese ce avea de spus şi că voia să plece, deşi inima lui nu ar fi vrut ca ea să facă aceasta.

– Sânziană, mai stai! Ia spune, tot nu vrei să vii în cetate?

– Nu, mărite rege. Aici este locul meu şi tu ştii.

– Va rămâne cineva în locul tău, iar tu vino în cetate.

– Nu e vremea.

– Sânziana…

– O, rege! Coroana nu îți dă voie să te apleci.

– Tu nu îmi dai voie să fiu om.

– Soarele străluceşte pe cer şi luminează atât durerea cât şi fericirea; atât frumusețea cât şi urâtul; diamantul şi noroiul, cu aceeaşi rază. El dăruieşte iubire din plin, dar fiecare ia cât îi trebuie. Pe cer, soarele e rege, iar tu, printre oameni. Ei aşteaptă să te găsească dimineața strălucind pe cerul vieții lor.

– Iar tu eşti asemeni lunii care, cu înțelepciune împrăştie întunericul neştiinței. Cetatea are nevoie de amândoi. De soare şi de lună. De rege şi… de regină. Soarele şi luna vor păstra cununa… Cetatea cea rotundă şi luminoasă a vieții, coroana lumii, încununând muntele înțelepciunii.

– Ştii prea bine că este aşa. De n–ar fi această iubire, nu ar fi acest inel de lumină. Ziua şi noaptea, soarele şi luna, lumină către lumină, viață. Inelul care există prin trecerea a toate din unele în altele, a celor de sus către cele de jos şi de acolo, înapoi către cer. A celor din zi către cele din noapte şi apoi către răsăritul triumfător. Şi tu rămâi pe cerul zilei, păstrând armonia în ființare, iar eu unde mi–e locul, de veghe în noapte, pentru ca inelul luminii să rămână întreg.

– Aceasta este o taină mare, Sânziana, fără de care Muntele Inițiaților nu ar avea puterea de a dăinui şi de a fi viu. Iubirea este taina vieții, iar viața nu se poate în nemişcare. Bătrânii spuneau că ea se împleteşte cu tihna, aşa cum fapta se împleteşte cu odihna. Rămâi de veghe, dar într-o zi…

– Într-o zi, toate se vor împlini!

3

A doua zi, regele dac a chemat meşterii şi le–a dat poruncă să încrusteze pe stâlpii de la poarta cetății, de–a dreapta şi de–a stânga, soarele şi luna, iar în jurul lor un colac din două raze împletite, care să păzească taina

aceasta.

A mai hotărât ca şi deasupra porții să se încrusteze în piatră două jumătăți ale aceluiaşi chip, față în față, ca într-un sărut etern al luminii de zi, cea a faptelor, cu al celei de noapte, ce veghează asupra celor neştiute, înconjurând acest luminător al vieții cu ramul împletit al razelor lor.

După aceasta, regele a plecat către împăratul străin şi tabăra sa, luând cu sine pe cel mai mare înțelept, pe care l-a trimis să urmeze oastea străină şi, odată ajuns pe tărâmurile lor îndepărtate, să întemeieze în împărăția străină un templu al luminii. Împăratul străin s–a bucurat de acest dar, plecând victorios către țara sa, pentru că odată cu bogățiile primite, se întorcea printre ai săi şi cu secretul nemuririi. Va să zică, dacă îl va sluji pe zeul Soare, care se chema Raza – adică cel care, prin lumină, face legătura cu veşnicia Soarelui – va putea fi nemuritor. Iată un gând care îl va ține ocupat toată viața, îşi spuse în sinea lui, dându–şi seama că era pentru prima dată când simțea că vrea să nu mai umble pe drumuri, ci dimpotrivă, că îşi doreşte să aibă răgazul de a construi ceva important şi durabil, care să facă din poporul său unul nemuritor în istorie.

Împăratul străin înțelesese în felul său ce este veşnicia, cum de altfel şi astăzi, fiecare înțelege altfel această mare taină a vieții şi care spune că mişcarea şi repaosul sunt raze ale aceleiaşi lumini, iar din împletirea lor, s–a zămislit veşnicia.

Pentru a nu uita nicicând acest adevăr, în Dacia străveche, tinerii îşi desenau pe case soarele şi luna, împletirea luminii lor străjuindu–le porțile, ferestrele, viitorul, veşnicia.

Conducătorul

Pentru sufletul care, de oştean fiind, a păşit cândva într–un templu şi acolo...

1

Era obosit. Înfrânt, rănit. Murdar, trădat, cu idealurile frânte.

Acolo era linişte şi mirosea a flori, iar lumina focului se juca pe pereți. Privea: “Cum poate o cameră goală să inspire unui om sentimentul că a atins visul de o viață?” se întreba. “Pe jos e pământ. Pereți albi, ca în orice bordei. Vatra focului simplă, ca în orice cămin. Ce anume are în plus locul acesta, de mi se pare că aici am vrut să ajung din totdeauna? Linişte este şi acasă, uneori. De ce aici e ca şi cum m–aş fi întâlnit cu LINIŞTEA?” Rămăsese în picioare. Era murdar, obosit, plin de sânge şi de praf.

Din spatele lui, se auzi o voce:

– Urcă–te pe munte şi te spală; apoi să te întorci, după ce soarele îți va fi uscat hainele; şi vom vorbi.

– Sunt obosit, aş vrea să dorm. Ai un pic de pâine?

– Du–te pe munte şi te spală. E un izvor, un pic mai sus.

– Dar nu auzi, femeie, că sunt obosit? Dă–mi o bucată de pâine şi nişte vin.

Femeia nu îi mai răspunse. O privi cu atenție. I se păruse mică şi blândă. Cu părul întunecat, lăsat pe spate, părea o copilă. Era simplă, nu purta aur şi era îmbrăcată

doar într–o cămaşă de in alb, iar când o privi mai atent, văzu că avea în păr semnul soarelui. Ştia el ceva despre femeile din temple. Se spunea că e bine să nu le înfrunți, că Zamolxe vorbeşte uneori cu ele şi că au primit de la el puteri miraculoase. Vindecau oamenii cu leacuri făcute din ierburi, uneori doar cu privirea şi ştiau ce gândeşti. Nu văzuse niciuna până azi. O privi de sus. “Mda, mică şi cumva fragilă, deşi…” I se păru că o ştie de undeva. Femeie sau fată? Nu ştia prea bine. Când îi părea un copil, când…

– Să te duci la râu! zise ea deodată şi bărbatul simți că s–a trezit de tot. Parcă era deodată înaltă şi îl privea de sus. I se făcu ruşine şi ieşi.

Soarele lumina coama roasă a muntelui. De sus, un pârâiaş curgea somnoros spre vale, dar intra mai întâi în micul templu şi nu mai ieşea de acolo decât undeva mai jos, pe platou. Era izvorul din care oamenii cetății îşi aduceau apa. Va să zică trecea prin templu mai întâi.

Urcă pe potecă, spre vârful tocit al muntelui. Ajunse într–un loc în care apa ce venea de sus se aduna într–o căldare, devenind liniştită ca o oglindă, înainte de a porni din nou spre vale. “Ăsta trebuie să fie locul.” Se dezbrăcă. Îşi aduse aminte că era musai să–şi spele hainele şi zâmbi. Va începe întâi cu ele; până se va spăla el, acestea să aibă timp să se usuce. Abia acum observă că erau pline de sânge şi miroseau a fier încins, a bătălie şi a țipăt de moarte. Nu înțelegea cum de rămăsese în viață.

Îi veni în minte imaginea fetei. Zâmbi iar, fără să vrea. Ce amestecătură de blândețe şi de asprime! Nu mai întâlnise. Era frumoasă? Nu ştia să spună, dar după sufletul lui, da. Era în mintea lui, era ceva… Şi totuşi, de unde o ştia? Îşi scutură gândurile şi se băgă în apa rece. “Doamne, ce bine e!” O bucurie fără margini îl cuprinse.

Se jucă aşa, ca în copilărie iar când ieşi din apă, soarele devenise intens, arzător. Pentru hainele lui, căldura aceasta era o minune. Camaşa, aşezată pe iarba smălțuită

cu flori, strălucea albă, mirosea a zăpadă şi a miere; pajiştea era plină de florile acelea mici şi galbene, ele aveau acest parfum.

2

Ajunse înapoi la templu; privi înăuntru. Femeia stătea ghemuită în fața vetrei, având în mână un beţişor cu care împingea jeraticul, parcă jucându–se cu focul, cu flăcările lui mişcătoare. Uneori, zâmbea. Fața îi era luminoasă. Îşi ridică ochii şi îl privi cu admirație, altfel.

– Hai să mănânci!

Îl duse într–o încăpere mică, la fel de albă. Pe masa rotundă de lemn, era aşezat un şervet, iar pe el cana cu vin, pâinea. Şi mai era ceva; da, liniştea... De parcă ar fi mâncat prima oară. De parcă ar fi băut pentru prima dată.

– Ce faci aici? o întrebă.

– Veghez…

– Nu ți–e frică? Singură…

– Nu, de ce? De cine?

– Păi, uite, vine cineva necunoscut. Cum poți tu să te aperi?

– Aici nu ajunge decât cine trebuie.

– Eu m–am rătăcit.

– Nu te–ai rătăcit.

– ??

– Aveai nevoie să te linişteşti.

– Am pierdut un război, m–am rătăcit.

– Nu te–ai rătăcit.

– Oricum, nu aici voiam să ajung.

– Voiai să ajungi acolo unde vei primi răspunsurile.

– De unde ştii?

O privi. Îşi cuprinsese genunchii cu brațele şi ținea bărbia sprijinită pe ei. “Eh, un copil. Ce poate să ştie fata aceasta? Spune şi ea aşa.” Fata era gânditoare şi senină,

dar el oftă, parcă vrând să se elibereze de griji; se gândea la țară. În fine, trebuia să se odihnească şi apoi va mai vedea.

– Vei dormi lângă vatră, e cald şi linişte – spuse ea.

– Şi tu?

Îl privi.

– Ei da, vino şi tu!

– Voi veni, dar înainte, să mergem pe munte, să iau nişte flori şi...

– Şi să vezi luna, ştiu.

– Să văd luna?

Zâmbi; toate fetele vor să vadă luna, dar ea era aşa de mirată! Se simțea bine, totul era plăcut, armonios; stătea la masă, era linişte şi parcă mânca pentru prima dată; totul era plin de o pace profundă, de parcă lumea era mult, mult mai adâncă în acest loc. De unde venea starea aceasta? Într–o cameră goală, cu pereți albi, cu pământ pe jos, întâlnise pentru prima oară perfecțiunea. Le ştia pe toate şi, cu toate acestea, evenimentele cele mai banale se derulau ca şi cum ar fi fost primele şi adevărate, pline de prospețime. Se va gândi mai târziu.

Era soarele la apus când femeia îi spuse să meargă pe munte, la izvor. Porniră pe cărare. Era un urcuş blând, care nu ținu mult. Sus, un tăpşan cu iarbă înaltă, plină de flori mărunte şi galbene.

– Ce flori sunt astea? Miros a miere şi a tei…

– Sunt sânziene; în vremea aceasta, când ziua este cea mai lungă din an, înfloresc... Dacă sunt culese acum, sunt tămăduitoare.

– Azi este ziua cea mai lungă?

–Da, azi este ziua în care lumina învinge întunericul şi când se deschid cerurile, iar Zamolxe vorbeşte celor care au nevoie de ajutorul său.

– Azi?

– Da, chiar azi.

– Ție ți–a vorbit?

– Da…

– Şi?

– Am întrebat cum va fi viața mea.

– ??

– Şi am aflat că voi iubi o singură dată, dar voi muri săgetată chiar de cel pe care îl voi iubi…

– Şi?

– Un om pe care să îl iubesc într–atât, încât să fie singurul, nu merită atâta suferință. Am hotărât să nu îi dau ocazia şi atunci am plecat în munți.

– Eşti preoteasă a soarelui, din câte mi–am dat seama.

– Da.

– Ai făcut bine?

– Zamolxe zice că un destin este un destin; dar acelaşi destin, cu aceleaşi lecții, poate fi o suferință sau poate fi o slujire a binelui. Depinde de noi. Într–o zi, toate se vor împlini…

– Cum poate fi o moarte, o slujire a binelui?

– Tu eşti soldat, trebuie să ştii mai bine, dar nu dai importanță sensurilor care se împlinesc prin viața ta. Poate că acum nu ai vreme, că ai de luptat, dar într–o zi va trebui să iei seama la asta.

– De ce? Ştie el Bunul mai bine, El le ştie pe toate.

– Dar vrea să ştii şi tu, altfel cui slujeşti? Şi dacă nu ştii, nu faci ce vrea Domnul tău… şi atunci...

– De ce am venit aici?

– Pentru că aici este locul trecerilor.

– Al trecerilor?

Privi de jur împrejur.

– Da, din punct de vedere militar, e un loc strategic. De aici, vezi totul ca în palmă. E adevărat, aici sunt trecătorile: spre Țara Braşovului, spre Câmpie, spre Țara Munților cu Moşi, spre Țara Ardealului... Da, e un loc al trecerilor.

– Să ții minte locul acesta, pentru totdeauna. Să îl ții

minte. E locul trecerilor şi cu sufletul.

– Şi acolo, jos?

– Acolo este cetatea. Vezi? Soarele bate în zidurile ei în fiecare dimineață. Totdeauna o cetate se construieşte cu ferestrele şi cu porțile spre răsărit, pentru ca zi de zi, prima care o atinge, să fie LUMINA şi astfel, ea să fie binecuvântată şi sfințită. Lumina îți arată totul despre viață; dacă e bine, dacă e rău… Cum e în cetate.

– Cum?

– Vezi, când e bine, ferestrele sunt pline de flori, pe creneluri nu se văd steagurile de lup, iar porțile cetății sunt deschise. Când nu e bine, totul e închis. Atunci, ştii că trebuie să ajuți.

– Cum poate o fată să ajute o armată? Ce poți face tu?

– Aceasta este culmea cea mai înaltă. Când e soare, e linişte peste tot, doar aici, sus, bate vântul. Simți mirosul florilor? Mirosul vântului venit dinspre câmpie?

– Da, miroase a flori şi a mare…

– A mai multe. Duşmanul nu vine din munți, vine de la câmpie. Oricât ar fi de departe, vântul îi poartă zvonul până aici, unde e linişte. Am învățat să iau aminte la el. El îmi povesteşte multe despre străini. Ştiu dacă au venit călare sau pe jos, dacă au căruțe şi dacă mănâncă berbeci, ca migratorii... sau mâncare cu sosuri, ca orientalii; şi multe altele: dacă au venit să stea, dacă au venit cu femei, cu copii sau dacă miroase a fier şi a armată mare… şi mai ştiu dacă e plânset, dacă mi–au luat frații în sclavie sau dacă nu; când e pericol, aprind un foc, iar din cetate se vede… şi atunci se pregătesc sau trimit un sol... şi până vin ei, mă rog şi vorbesc cu Zamolxe, iar el îmi vorbeşte despre multe din cele nebăgate în seamă. Pe aici intră toate veştile; ți-am spus că aici e o poartă, o trecere. Apoi, dau de veste celor din cetate, iar ei ştiu să se apere aşa cum trebuie, aflând cine a venit şi de ce.

– Şi nu îți e frică? Dacă străinii, trecând spre cetate…

– Nu vine nimeni aici. Pădurea e mama mea şi ea îşi apără copiii. Nu vine nimeni într–o colibă goală. Aici ajunge doar cine trebuie.

– Şi eu?

– Fireşte, mai ales tu.

– Mirosul de flori îmi e cunoscut. Când m–am trezit pe câmp, umilit şi înfrânt, cămaşa era plină de sânge… şi mi-am adus aminte că fusesem rănit de moarte, dar când m–am uitat, în loc de rană, nu am găsit decât o cicatrice şi un şomoiog de flori strivite şi puse acolo, sub cămaşă, iar florile miroseau la fel ca acestea. Cineva de pe aici, de pe unde cresc florile astea, mi–a purtat de grijă, dar nu ştiu cine; aş vrea să îi mulțumesc.

Femeia ridică privirea spre cer.

– Am venit pe jos, fără gânduri. Am ajuns în locul ăsta fără să vreau. Acum, după tot ce aud de la tine, încep să cred altceva.

– Lasă toate gândurile pentru altă dată. Acum ai altceva de făcut.

– Ce?

– Altceva.

Se făcuse seară, luna de argint poleia câmpul, iar stelele coborau pe pământ, strălucind albe şi arzătoare.

– De ce am venit aici?

– Ai vrut răspunsuri. Pune întrebări. Zamolxe te aude.

– Întrebări?

O privi. Părul îi plutea luat de vânt şi cămaşa albă strălucea ca zăpada. Simți că poate să creadă. Era o clipă magică. Totul era de argint, iar sufletul lui era plin de pace.

3

– **A**m fost un conducător, dar armata mea s–a risipit. Am rămas fără țară. Am pierdut până şi însemnele de rege, trezindu–mă singur printre morți. Pe câmpul de luptă pustiu,

am deschis ochii şi nu am văzut decât cerul albastru şi pe frații mei putrezind neîngropați. Am fost invins, am pierdut totul. Acum nu mai sunt nimic, iar țara e în pericol; în timp ce eu nu pot decât să pribegesc, altcineva poate că mi–a luat locul. Nu mai am ce dărui, pentru că nu mai ştiu, al cui sunt eu acum? Al cui? Sunt trist şi singur şi neputincios şi al nimănui. Sunt inutil.

– Eşti un rege! Eşti un conducător!

– Ce ştii tu? Eşti doar o femeie! E drept, una curajoasă, dar nu poți înțelege multe. Nu mă mai pot întoarce! Destinul de rege mi–a fost curmat. A fost şi trădare şi slăbiciune, au fost multe. Nu are rost să le pomenesc. Oricum, e prea târziu…

– Du–te în cetate! Strânge–ți acolo armata şi du–te la luptă.

– Cum să mă duc în cetate? În numele cui? Un bărbat cu mâinile goale, fără însemne, fără nimic? Voi fi luat drept un nebun, voi fi disprețuit!

– Oamenii i–au iubit totdeauna pe adevărații conducători şi i–au uitat pe ceilalți. Totdeauna. Te vor recunoaşte!

– Şi de unde ştiu eu dacă sunt cel adevărat?

– În fața cui ai jurat credință?

– În fața cerului şi a lui Zamolxe. Am pus viața mea toată în slujba poporului dac. Sufletul meu a fost curat, dar azi nu mai am ce face…

– În fața cerului? Cerul te recunoaşte.

– Nu sunt copil şi nu mă joc. E vorba de țară.

– Aşa e, dar nu însemnele te fac rege şi nu ceilalți oameni decid asupra unui destin, oricât şi–ar dori.

– Trăiesc aici, cunosc obiceiurile pământului. Cine mă va crede? Iar viața noastră depinde şi de hazard şi de oameni.

– Ne–a fost dat să ne putem ajuta unii pe alții, dar nu avem drept de viață şi de moarte unul asupra altuia.

– Ştiu, dar şi tu ştii prea bine că inimile oamenilor au

chei potrivite pentru a fi deschise. Cum să deschid inima unui popor pe care nu l–am slujit cum se cuvine? Am fost înfrânt. Cine mai sunt eu? Cine?

– Zamolxe te aşteaptă să îți aduci aminte cine eşti, să crezi în ceea ce consideri că meriți. Reînnoieşte jurământul.

– Naivă! Femeie naivă! Să fac promisiuni pe care să nu le pot duce?

– Să fii rege! Nu să faci promisiuni.

– Azi, sunt doar un om; atât.

– Ce face dintr–un om un conducător? Idealul şi năzuința spre ideal. Eşti ceea ce vrei să fii. Dacă atât vrei, atât eşti! Priveşte cerul şi adu–ți aminte de idealul tău. Priveşte–l şi apoi năzuieşte spre adevărul în care crezi, cu tot ce ai mai bun şi mai frumos în tine şi vei primi răspunsul. Dacă eşti sau nu un conducător. Măsura credinței tale probează adevărul.

Regele ridică fruntea spre cer şi se gândi că vede tronul bătut în diamante al Domnului său: “Doamne, îmi iubesc țara şi Tu ştii!“ Îi veniră în minte zilele când era pace şi când copiii râdeau, jucându–se în soarele amiezii, iar femeile veneau fără teamă pe drum, cu brațele pline de pelin şi de ramuri de salcie, aduse din câmpia îndepărtată. Dacii munceau; şi erau flori la ferestre; şi grâul dormea auriu în hambare; şi vinul roşu spunea poveşti în butoaie. Simți o dorință mare ca totul să fie iar la fel, să coboare pe pământ bucuria acelor zile şi lumina lor plină de pace. Năzuia spre ea, şi–o dorea; ştia că nu este târziu.

– Vino, spuse fata. Priveşte–ți chipul din oglinda apei.

Din ochiul de argint al izvorului îl privea un chip bărbos şi strălucitor. Dârz, frumos, viteaz. Un chip de om puternic. Un dac adevărat şi chiar mai mult: de pe suprafața nemişcată a apei, îl privea mândru, un rege.

– Spune–mi, ce vezi? Un om sau o misiune?

– Da, este o oglindă care arată că se poate.

– Şi atunci, cine te face să fii? Însemnele te fac rege sau credința? În fața lui Dumnezeu, un asemenea chip este

o garanție, iar dacă pentru El este şi pentru oameni va fi. Coboară în cetate, cu Dumnezeu în suflet şi nu îți va trebui nici un însemn. Dorința de a face, de a împlini, te face rege şi toți te vor recunoaşte. Nu însemnele te fac un conducător, lumina de la Dumnezeu, strălucind pe fața ta, vitejia, credința, dârzenia luminând din suflet, acestea sunt însemnele unui conducător, iar ele sunt venite de sus şi oamenii recunosc aceasta.

Era o zână – îşi zise, altfel, de unde ar fi ştiut toate acestea? Era o preoteasă a soarelui, o slujitoare a luminii. Înțelegea mesajul luminii, iar aici chiar era o trecere, spirala dublă…

Coborâră la templu. Ea intră înăuntru să îi pregătească aşternutul de noapte, lângă vatră: fân proaspăt şi o cergă.

Regele rămase afară. Era prima dată când înțelegea ce înseamnă să fii rege. Chiar înțelegea. Simțea. Râse. O bătălie pierdută, dar nu un război. Respiră adânc. Mirosea a miere şi a pământ dogorit de lumină. Acum, în noapte, soarele ținea de cald.

Când intră, fata îi păru altfel. Era doar o femeie care slujeşte unui bărbat. Nici urmă de strălucire. O prezență simplă şi caldă. Tăcută. Plină de respect şi parcă sfioasă în gesturi. Nu mai avea nimic din măreția de pe munte. Ce să fi fost cu el? I se păruse, de emoție, că ar fi aparte, o zână... O privi din prag: da, era doar o femeie…

– De ce iei în seamă prin cine ai primit mesajul? Nu contează, important este ce ai înțeles. Nu te îndoi de el, doar pentru că eu sunt o simplă femeie.

Îi citise gândurile. Trebuia să fie atent? Nu, dar… Se întinse sub aşternut. Nu putea dormi. Ar fi vrut să pornească atunci, să bată cu pumnii în porțile cetății, să se întâlnească iar cu oştenii lui viteji. Era emoționat, plin de nelinişti, dar şi de încredere. Simți lângă el trupul cald al femeii. Un trup cuminte şi liniştit. Cineva îi mângâia ochii, fruntea.

– Toate la timpul lor – mai apucă să audă, apoi adormi fără să ştie când. În îmbrățişarea caldă a liniştii, mirosea a florile acelea, a miere. O strânse parcă lângă el şi visă. Lumina, râsul, izvorul, florile, soarele… Sufletul tânăr şi mare... Mare şi bucuros.

Dimineața, vru să o cheme, dar templul era gol. Aceeaşi linişte. Soarele poleia pereții albi, ştergarul cu masa pregătită. Se duse la râu. Uită de fată. Nu avea timp de pierdut. Zamolxe îi dăduse răspuns. Se simțea puternic, era plin de griji. Deja, ştia. Avea atâtea de făcut.

Când ajunse la cetate, o parte din armată îl aştepta. Erau oşteni care îl recunoscuseră de departe, cum venea prin ierburile înalte ale podişului, cu pieptul dezgolit, în cămaşa lui simplă şi albă, mirosind a flori.

– Iată–l pe regele nostru! De pe creneluri, ostaşii se minunau de lumina de pe fața conducătorului dac. Statura dreaptă, bucuria de pe chipul bărbos, încrederea şi siguranța străluceau de departe.

– El este! Vom merge la luptă, Zamolxe ne–a ascultat rugăciunea!

Conducătorul stătu o vreme în cetate, gândindu–se cum să evite pe cât poate vărsarea de sânge, dar îşi dădu seama că nu putea face altfel, aşa că îşi pregăti armata. Pornea la luptă.

4

Drumul ducea în jos şi, printre brazi se zărea templul. Chipul ei îi veni în minte şi inima îi bătu cu putere. Trecuse destulă vreme de când nu o văzuse, iar gândul despărțirii îi aducea în suflet melancolia unui viitor neprevăzut. Ştia că va învinge, dar nu putea pleca fără să o vadă, să îi mulțumească. Avea chipul ei în minte şi îi era dor. De ce? Era o simplă femeie… sau nu? O, era ea, ştia ce suflet are. Era ea... şi când se va întoarce din luptă… Zâmbi şi porni

către templu, încă din zori.

Voia să urce pe Muntele Tocit de dimineață, să îi mulțumească lui Zamolxe şi să primească binecuvântarea sa, luându–şi rămas bun de la locul acela magic în care îşi înțelesese atât de profund, dar atât de simplu, destinul.

Păşi în încăperea albă, în care opaițul lumina blând semnele veşniciei, simțind iar pacea adâncă, nemăsurată, a acelui loc binecuvântat.

Conducătorul dac veni la altar şi, văzând preoteasa soarelui, îngenunche în fața ei, plin de recunoştință şi iubire, dar ea l–a ridicat de acolo şi i–a spus:

– Ridică–te, regele meu, dacii stau cu fruntea sus chiar şi în fața lui Zamolxe, pentru că acesta cere fiilor soarelui să fie atât de tari, încât să aibă puterea să îl privească în ochi. Nu sta în genunchi în fața mea, eu sunt doar o slujitoare. Îți voi dărui ceva, pentru a nu uita niciodată acest adevăr. Primeşte această căciulă, de care, ca nobil, să nu te desparți niciodată şi pe care să nu o dai jos de pe cap în fața nimănui. De câte ori viața te va face să crezi că trebuie să te înclini în fața unui alt om, căciula aceasta să nu îți dea voie, învățându–te astfel că un rege dac nu se închină în fața nimănui, el priveşte în ochi pe însuşi Zamolxe.

– Grea încercare pentru un om! Nimeni nu poate fi aşa de mândru dacă nu este cu desăvârşire curat.

– Pentru un rege dac nu este greu. De azi înainte, fruntea ta să nu se mai plece în fața nimănui, fii demn de această încredere.

Conducătorul îşi îndreptă umerii şi zâmbi, recunoscând–o pe femeia mândră de pe munte.

– Sânziană, dacă am greşit, ia gestul meu ca pe un omagiu adus frumuseții, ca pe o închinăciune de mulțumire.

Ea coborî cele câteva trepte şi îngenunche la rândul ei, spunând:

– Dacă e aşa, atunci eu voi sta în genunchi în fața regelui meu, pentru că aşa a lăsat Dumnezeu, ca

frumusețea să îl slujească pe om şi nu invers, pentru că atunci ar fi doar o ispită către idolatrie... şi nu dar de la cer.

Şi când, în genunchi fiind, s–au privit, el a spus:

– Nu trebuia să vin aici, pentru că nu îmi mai pot lua ochii de la tine. Iertare, Sânziană!

– Fruntea sus şi nu te întrista. Daca tu poți iubi aşa de mult, gândeşte–te ce este în inima lui Dumnezeu şi bucură-te de darul său.

Şi pentru că această legătură dintre sufletele lor era un ram de aur, au ştiut că este dar de la Dumnezeu şi nu l–au tăiat; iar pentru că erau lupte grele, de câte ori chipul unuia era în mintea celuilalt, ştiau că trebuie să se caute şi să se ajute. Pe vremea aceea, oamenii nu se temeau de iubire şi nu le era ruşine de existența ei, pentru că ştiau că ea este infinită şi că, important e să o creşti şi să o înmulțeşti ca pe un aluat, îndrumând–o pe calea bună, cu tot ce e mai bun şi mai frumos în tine şi nu să te sperii şi să fugi.

Conducătorul dac a câştigat bătălia, a câştigat şi războiul, apoi s–a căsătorit cu fiica altui dac, mare conducător de oşti, întregind astfel țara; şi regina era aproape de el şi munceau pentru ca să nu fie doar pace, să fie mai ales bogăție. Multă bogăție, pentru a creşte copii veseli şi sănătoşi, pentru a avea pentru ei case pline de belşug. Şi avea regele o curte plină de oşteni viteji, o cetate plină de fete frumoase şi o țară în care soarele se oglindea pe fețele luminoase ale oamenilor şi în ogradele lor pline de belşug. Şi era respectat şi era totul precum dorise.

5

Timpul trecea, dar trecea cu folos, generații de tineri creşteau şi aduceau părinților bucurii. Când e pace, oamenii sunt mai preocupați de ale lor, uitând vremea de cumpănă, care devine legendă. Regele însuşi ducea o viață tihnită, bucuros că țara este îmbelşugată şi ocolită de războaie.

Cam pe la 50 de ani, un fel de îngreunare şi un plictis îl făcură să devină neliniştit. Încărunțise şi întrebările începuseră să îi dea ocol. Mai ales de când copiii crescuseră. Uneori, simțea că va veni vremea să le dea locul, dar teama că aceştia nu vor fi la înălțimea nevoilor țării, că ar putea să facă cele nefăcute – din neştiință – îl îngândura. Îşi umplea vremea cu vânătoarea, care îi amintea de tinerețea lui de oştean, dar şi pentru a fi cât mai ocupat şi obosit, pentru a nu se mai gândi.

Într–o primăvară, la una din vânătorile cu pricina, oştenii mai tineri se întorseseră toți cu vânat. El nu. Spaima bătrâneții puse stăpânire pe el, iar gândul neputinței simți că îl copleşeşte. Plecă în pădure, cât mai adânc; disperat, orgolios, mândru… până ce hățişurile se îndesiră de tot. Era o linişte care îi făcea rău. Nimic, nici urmă de vânat. Merse până ce nu se mai auziră nici păsările... “La ce bun? Totul este în zadar” – îşi spuse şi se opri într–un târziu, în liniştea adâncă. Tocmai când voia să renunțe, în față se auzi un foşnet. Ah, o şansă de a nu se întoarce umilit; poate chiar un cerb! Orbit de speranță şi orgoliu, întinse arcul şi trase. Dar amuți, cu inima neagră. Săgeata se înfipsese în plin, dar în loc de zgomotul unui animal doborât, auzi un suspin. O presimțire... Nu…

Alergă prin hățişurile țepoase, dând ramurile grele la o parte. Parcă nu mai ajungea, parcă nu putea înainta suficient de repede. Lângă un brad, o fată într–o cămaşă albă, însângerată. Era ea. O durere sfâşietoare îi cuprinse sufletul; inima simți cum se face parcă mii de fărâme. Nu... nu...

Cum uitase de ea atâta vreme? Cum? Poate ea aşa vrusese, dar el? Atâția ani… Parcă fusese o înțelegere fără cuvinte, slujind într–o înaltă şi secretă alianță, aceluiaşi ideal ce îi unise pe viață. Azi, în fața unui destin neînțeles, totul părea lipsit de măreție, de sens. Pentru ce toate acestea? Atâta tăcere, atâta depărtare, ce sens aveau? În fața trupului însângerat, lacrimile țâşniră cu aceeaşi putere

cu care inima îi bătea aproape să îi iasă din piept. O ridică. Ea îl privea în ochi, cu ochi de soare.

– Eu sunt bătrân, de ce nu te–ai schimbat?

– Tu… tu ai trăit... şopti încet.

– Iartă–mă, iartă–mă, Floare de Sânziană! Iartă–mă de poți…

– Regele meu, taci. Aşa trebuia… Ştii, tu ştii…

– Destinul? Din care faci o faptă bună? Nu, nu e cu putință…

Ca un fulger, în minte îi veni noaptea de pe munte...

– Să nu mai uiți locul trecerilor... Acolo va fi mereu răspunsul tău…

Închise ochii. Pe obrazul ei alb, soarele strălucea într-un cristal, o lacrimă abia văzută, ascunsă într–un zâmbet ce încă părea de copil.

– Nu poți pleca! Nu! Pe mine cui mă laşi?

Nu îi venea să creadă că spusese toate astea. Ea parcă mai apucă să îi spună…

– Nu fi trist… Ne vom revedea… Mă vei recunoaşte… Ramul de aur e veşnic.

6

Nimeni nu a ştiut ce s–a întâmplat în pădure, dar la întoarcerea lui, peste o vreme, curtenii aproape că nu l–au recunoscut. Privindu–i însemnele de rege, ei l–au primit cu respect în cetate.

Văzând aceasta, regele se întristă şi mai mult, înțelegând că, deşi îşi slujise țara cu credință, nu lăsase dacilor cea mai de seamă zestre pe care o primise de la însuşi Zamolxe, moştenirea de suflet, care să facă din neamul acesta poporul nemuritor de care vorbeau înțelepții din munți, cel care cunoşte secretul veşniciei; darul preotesei rămăsese uitat după victorie; crezuse că îi pricepuse înțelesul ce atunci îi păruse atât de simplu şi că,

dacă acesta locuia în sufletul lui, era suficient. Nu era aşa; iubirea, cunoaşterea, darurile din cer neîmpărtăşite nu au viață. Lui i se dăruise cunoşterea, i se dăruise iubirea cea mai curată, i se dăruise chiar şi viața, iar el…

Oamenii îl priveau surprinşi, pentru că nu ştiau ce se întâmplă cu regele lor. Semăna tot mai mult cu bărbatul de pe vremuri, care se întorsese din moarte îmbrăcat în cămaşa albă şi cu mâinile goale… Da, era altul sau mai bine zis, era din nou el însuşi. Oştenii spuneau că fusese la însuşi Zamolxe şi că primise de la el învățătură nouă, bucurându–se pentru regele lor şi pentru viitorul poporului. Şi cum regele hotăra în fiecare zi câte ceva, oamenii se încredințau tot mai mult de acest adevăr.

Din ziua aceea, nimic nu a mai fost ca înainte. Regele s–a ocupat de armată, pe care nu a mai lăsat–o să doarmă, făcând multă instrucție cu tinerii şi trimițând bărbații în munți, la asceză, pe lângă înțelepții singuratici. Apoi, a strâns căpeteniile dace, nobilii şi pe conducătorii cetăților şi le–a vorbit despre arta conducerii, despre ideal şi năzuință, despre regi şi despre credința şi slujirea neamului. Nimeni nu îl mai auzise vreodată vorbind astfel pe rege, iar înțelepciunea sa aducea respect şi o încredere nouă, bărbaților din cetate:

– Noi suntem fii luminii şi ai adevărului. Aşa cum lumina este dreaptă şi nu poate să se scurgă luând mii de fețe, tot aşa, poporul dac este drept în fața lui Dumnezeu, a dreptății şi a adevărului. Dacii stau cu fruntea sus chiar şi în fața lui Zamolxe, pentru că acesta cere fiilor soarelui să fie atât de tari, încât să aibă puterea să îl privească în ochi. Pentru a nu uita niciodată acest adevăr, vă dăruiesc aceste căciuli, de care, ca nobili, să nu vă despărțiți niciodată şi pe care să nu le dați jos de pe cap în fața nimănui. De câte ori viața vă va face să credeți că trebuie să vă înclinați în fața unui alt om, căciula aceasta să nu vă dea voie, învățându-vă că nici un conducător dac nu se închină în fața nimănui, el priveşte în ochi pe însuşi Zamolxe.

– Grea încercare pentru noi! Nimeni nu poate fi aşa de mândru dacă nu este cu desăvârşire curat – ziseră ei şi regele simți că i se umezesc ochii. Reuşise, acum reuşise.

– Pentru un nobil dac nu este greu. De azi înainte, fruntea voastră să nu să se mai plece în fața nimănui, să fiți demni de această încredere.

Nobilii îşi îndreptară umerii şi zâmbiră, recunoscând în regele lor pe bărbatul mândru de altădată.

Era tăcut, părea mai aspru şi mult mai puțin îngăduitor, dar oamenilor le plăcea mai mult aşa, pentru că le inspira nu doar respect, ci şi încredere. Parcă se trezise. Cu toate acestea, în fiecare seară, rămânea singur în chilia lui meditând, iar dacii spuneau că stă de vorbă cu Dumnezeu…

Regele înțelesese destinul preotesei… Săgetată de cel pe care îl va iubi! De câte ori se gândea, simțea săgeata drept în propria inimă. Nu se putea ierta. Înțelesese, da, cum nu. Ea făcuse din destinul trist o faptă bună; pentru că aşa era, din starea de lenevire a sufletului în care se găsise, nimic nu l–ar fi putut trezi. Şi pentru că ea ştia, îi adusese şi lui aminte, dăruindu–i chiar viața sa. De ce fusese nevoie de acest sacrificiu, pentru ca el să fie rege şi conducător după Legea Domnului şi nu după însemne şi orgolii, cele care îi aduseseră nelinişti şi suferință? Îi era dor…

Dar cum, cum se vor întâlni? Oricum, nu îl interesa. Important era că ACUM ŞI AICI ea nu mai era, din cauza lui… Nu, asta nu putea să îşi ierte!

7

Îşi făcuse un obicei. În fiecare an, când era ziua cea mai lungă, pleca din cetate. Lăsa însemnele şi spada în cui, îşi punea o camaşă albă şi cu mâinile goale, pleca pe Muntele Tocit, la locul trecerilor; pentru a nu uita niciodată

cum să fie rege de la Domnul şi nu de la oameni şi însemne.

În noaptea de argint, aştepta răspunsuri de la Zamolxe şi îi era dor. Se adâncea în sine şi pe ramul de aur trimitea gândul… şi sufletul.

Cu timpul, şi–a înțeles copiii, învățându–i să conducă, ştiind că deasupra este Domnul şi Înțelepciunea Sa atotcuprinzătoare şi că nu îi va lăsa singuri în clipele grele ale vieții, aşa cum nici pe el, în tinerețe, nu îl lăsase să fie un învins.

Când a trebuit să plece, cu pacea în suflet s–a dus în munți, la înțelepții moşi, dar în cetate rămăsese un obicei: orice rege dac, o dată pe an, urca pe Muntele Tocit, doar în cămaşă albă, cu mâinile goale, pentru a vorbi cu Zamolxe. Pentru a se smeri şi a nu uita cum e să fii un conducător adevărat, prin care năzuința urcă prin fapte spre împlinirea idealului. Pentru a fi rege şi nu doar un stăpân… în ziua cea mai lungă din an, când LUMINA învinge întunericul…

Moş Za

1

Bătrânul stătea pe marginea pietrei, sprijinit în toiag. Albit de vreme, privea cerul albastru şi păsările care se întorceau acasă. În aer se simțea mirosul pământului trezit de lumină, aburul său călduț, adulmecat de gâze mici, care se odihneau pe pietrele încălzite de soare. Venea primăvara.

Munții erau încă plini de zăpadă şi frunțile lor înțelepte străluceau în lumina amiezii, dar la poale, iarba scosese deja ochii verzi din pământ, să privească cerul şi mugurii nerăbdători ce stăteau umflați, gata să pocnească pe ramuri. Era ultima lună de iarnă şi, prin stratul gros de zăpadă, primii ghiocei ieşiseră în pâlcuri, înfruntând gerul şi ultimele ninsori.

Izvorul se auzea, venind cu glas mare de sus, ca o poveste tumultuoasă a vieții şi acesta era semnul că zilele friguroase erau pe sfârşite.

Stătu aşa, cu fața spre cer, sub primele raze de februarie, ascultând. Voia să simtă cum trece timpul iernii, cum se răsuceşte pe spirala vieții, înflorind sub lumina biruitoare. “Da, este o vreme a somnului, pentru sămânța vieții, o vreme a trezirii şi alta a rodului, după cum sunt ele

orânduite pe acest pământ al fericitelor naşteri", îşi spuse în gând.

Moş Za oftă şi după o vreme intră în templu. Pe altarul mic, săpat în piatră, opaițul ardea cu flacără domoală, risipind pe pereți semne sacre, cuvinte de lumină ce povesteau în cel mai simplu limbaj, acela al mişcării, despre istoria lumii şi a devenirii. Bătrânul ridică toiagul şi, încet, fără grabă, desenă în firida mică, de gresie moale, un punct. Apoi încă unul. Se gândea: "Oamenii au păstrat până azi semnele despre începuturi, povestea devenirii. Două puncte cu sensuri diferite. Un punct întunecat, care înseamnă haos, dezordinea creată pentru un nou început, creația misterioasă, în jurul căreia caută drum exprimarea de sine, desenată ca un cerc alb: Lumina, manifestarea binelui şi adevărului, care se adună în sinele său, tot mai intens. Punctul alb, înconjurat de un cerc negru: misterul creației, generat de viu. Două principii complementare: expansiune şi concentrare. Cele două atitudini ale devenirii. Fără o absorbire inițială de concepte, expansiunea nu poate avea loc; şi, complementar, lumea interioară, ascunsă, fără miezul alb de Dumnezeu nu ar fi posibilă. Materia, care pare întunecată, nu ar exista fără miezul de înțelepciune albă, ce îi dă sens; şi lumina, conceptul, nu ar avea cum să se manifeste, dacă nu ar avea un suport material cât de mic. Pâmântul este inteligent; altfel, s–ar risipi în neant. Gândul este material; altfel, cum ar putea el să ajungă şi să fie simțit la celălalt capăt al lumii? Acestea două, lumină şi țărână, alb şi negru, se împletesc veşnic, formând un tot care este lumea şi creația… şi totuşi, ele nu se amestecă niciodată. Este o taină". Trei principii într–un singur desen: înăuntru – afară, materie – idee, mişcare – repaos.

Bătrânul despărți cele două semne cu o linie şerpuită. Apoi încadră desenele într–un cerc şi în jurul lui desenă un triunghi cu vârful în sus şi altul, peste el, cu vârful în jos. O stea. "Da, cele de jos tind spre cele de sus şi cele de sus vin, pentru a fi, către cele de jos. Cu aceeaşi putere, cu

egală dreptate”.

Pe lângă povestea despre gând şi materie, mai era sugerat astfel, un alt secret: măsura şi echilibrul celor două feluri de a fi ale lumii, ale creației. Era ca şi cum ar fi spus că, pe lângă dualitate, ascensiunea aceasta în timp, împletită, mai are o dimensiune, aceea a armoniei, a echilibrului care se manifestă asemenea liantului, a Duhului care le ține pe toate împreună. Era dreapta măsură a toate, născută din atracția celor două principii, gândul şi materia, dar şi cea care păstra diferența clară dintre ele, manifestarea lor distinctă şi echilibrată ținând lumea la un loc, făcând–o să fie coerentă. Cele două desene, făcute unul în altul erau posibile şi vii doar acolo, în lumina opaițului. Fără veghe, fără credință, ele nu se puteau manifesta pentru om, iar aceasta era altă taină, una care le cuprindea pe toate. Era vorba despre adevăr, cel ştiut şi văzut şi cel absolut, etern. “Şi când tinzi spre absolut şi când te apleci asupra firii mărunte a lumii, e bine să nu uiți că în toate este nemurire, pentru că toate sunt Unul, iar adevărul este nemuritor, acolo, în esența sa conceptuală”.

Semnul era abia scrijelit, dar puterea lui o simțea drept în frunte, aducându–i pacea în suflet dar şi tumultul inspirației. “Întemeietorii au plecat de mult în lume şi au vorbit popoarelor despre toate acestea. La Soare Răsare s-a înțeles primul semn, iar în împărăția Soarelui de Miazăzi, al doilea. Mda, înțelepciunile sădite departe de casă au crescut şi au devenit şcoli şi locuri de inițiere pentru păstrătorii de taine. Şi unii şi alții merseseră pe calea lor; nici unii, nici alții nu putuseră duce adevărul întreg. Era bine şi aşa. Într–o zi, peste mii de ani, toate acestea se vor uni iar, într–o singură cunoaştere, cea adevărată, a străbunilor”.

Privi opaițul fără întristare. “Fiecare primeşte şi ține minte atât cât poate”. O lacrimă îi anina totuşi în colțul ochiului. Alta era pricina săgeții din suflet. Ştia că în aceste locuri va trebui să închidă cunoaşterea pentru o vreme. Sufletul său, pentru prima dată, simțea că nu poate accepta

hotărârea părinților cereşti. Pentru prima dată, simțea că ei sunt prea departe şi că există consecințe pe care nu le poate accepta cu inima uşoară. Dar ei ştiau mai bine şi le va urma zicerea.

Moş Za ştia că lumea de sus, veşnică, se oglindeşte în viața de pe pământ şi că, de multe ori, pentru ca ea să poată fi înțeleasă cât mai bine, e nevoie ca pământul să fie curățat, pentru a fi oglindă vie a adevărului şi nu una care să îl strâmbe. Aceasta se numea schimbare. Pentru ca adevărul să fie de folos, el trebuia să fie împrospătat cu forme noi, trecut din când în când prin încercări, iar toate erau duse de cei mai buni. “Aşa e, ca să cureți toată casa, ridici praful de peste tot, murdărind şi locurile unde totul sclipeşte de curățenie”.

Nu se putea altfel, ştia. Oricum, cei drepți şi buni erau sus şi îi zâmbeau aşteptându–l. O, da, însă el se uita la copii şi iubirea lui pentru ei era prea mare pentru a nu lăcrima gândindu–se la viitorul plin de încercări care îi aştepta. Ştia… Atunci, demult, a înțeles. Dar nici azi, după atâta vreme, nu putea să nu simtă un ghimpe în suflet gândindu–se la copii. Pentru a–i feri de urgia năvălitorilor, va ascunde comorile. Tainele trebuiau închise; în pietre, în munți, în peşteri, în pământ şi în adâncuri neumblate. Să rămână neştiute, să fie făcute nevăzute. Luă toiagul şi şterse cu el desenul din altar.

– Taină a tainelor şi adevăr nerostit vreodată, tu, esență a lumii, rămâi ascunsă în nevăzut; ochiul rău şi poftitor de strălucire deşartă să nu te atingă, până la venirea nepoților şi a strănepoților ce vor putea pricepe înțelesul tău întreg. Să vorbeşti celor curați prin semne vii; prin glasul păsărilor şi al frunzelor, prin şipotul izvoarelor şi prin iarba câmpului, prin glasul omului bun şi prin lumina cerurilor, prin stele şi pietre, prin pământul blând de sub tălpi şi prin văzduhul albastru; prin flori, prin gângăniile firii şi prin fiarele pădurii; iar cine are urechi de auzit să audă, iar cine nu, ascunse să îi fie toate acum şi în vecii vecilor. Şi

până atunci, să nu te arăți, iar piatra aceasta mută să rămână! Aşa am zis, aşa să se facă!

Semnele desenate fură şterse de pe piatra moale dar, în nevăzut, pentru mii şi mii de ani, ele rămăseseră să îl aştepte pe cel ce le va vedea şi le va scrie din nou, cu înțelegere omenească. De o parte şi de alta a altarului, străjuiau două chipuri; unul de bărbat şi altul de femeie. Parcă vegheau micul lăcaş, fiecare privind către un punct cardinal. Cele două chipuri se topiră şi ele. Cel de femeie pieri cu totul, dar cel de bărbat rămase ca o urmă, de parcă piatra, la întâmplare, ar fi avut un desen, ce semăna cu un chip de om tânăr, cu părul lung pe spate. “O, fiule, tu aşa eşti, veşnic de veghe în Împărăția Tatălui Tău”.

Apoi, privi către dreapta. “O, mamă a lumii, mult va mai trece până ce vei putea călca iară prin grădina ta, pe care oamenii, pentru a o putea vedea cu adevărat, mai întâi o vor pierde”. Privind piatra albicioasă a altarului, tăcu, ieşind încet din templul ascuns sub burta Muntelui Tocit.

2

Afară, în lumina amiezii, dădu cu ochii de un băiat bălai, cu ochi mari şi albaştri.

– Bună ziua, Moş Za!

– Bună ca inima ta, fiule!

– Unde pleci, moşule?

– Ia, mă urc şi eu în şaua mea, să plec departe, departe...

– Unde, moşule?

– În țara moşilor, fiule!

– Da’, mai poți călări? Că eşti bătrân…

– Păi vezi, aici e o taină.

– O taină?

– Da, o taină mare. În şaua asta, în care moşii pot sta bine, dacă te urci, ajungi departe, acolo unde te aşteaptă

toți bunii şi străbunii.

– E fermecată, se pare.

– Da, şi cum spuneam, este în aşa fel meşteşugită, că trebuie să ai mare pricepere să te ții în ea, altfel cazi şi îți rupi nasul, că nu te ține. Iar dacă îi ştii secretul, e moale şi bună şi te ține aşa de bine, că până şi un moş ca mine poate călători pe ea.

– Da? Ce minune… Şi toți moşii ştiu despre ea?

– Când le vine vremea, toți moşii o văd, o încalecă şi pleacă departe, acolo unde le e locul.

– În cer?

– Chiar acolo.

– Păi, asta înseamnă să ai un bidiviu de foc, cu aripi…

– Vezi, e de ajuns un toiag ca acesta pentru a–ți încerca puterile şi, dacă l–ai meritat la vremea potrivită, vei încăleca pe şaua fermecată şi pe bidiviul de foc.

– Toiagul tău e fermecat?

– Nu doar al meu. Orice toiag este mai înțelept decât ai crede la prima vedere. Cu el poți face orice.

– Orice? Chiar şi minuni?

– Uneori, chiar şi minuni. De cel care îl foloseşte depinde.

– Cum aşa?

– Înveți. Toate se învață, numai să vezi bine cu ochii minții şi să nu uiți niciodată să cântăreşti cu sufletul faptele tale.

– Aş vrea şi eu să fac minuni!

– Dar de ce vrei tu să faci minuni? Crezi că viața, aşa cum este ea, nu este de ajuns de minunată?

– Eee, toată lumea ar vrea să facă minuni. Toți copiii din cetate vor.

– Vezi, pentru cei care le fac, este ceva la fel de obişnuit cum mergi tu pe potecă sau cum bei apă, când îți este sete. Iar copiii sunt cei care fac minuni în fiecare clipă.

– Cum aşa?

– Când se joacă, toți copiii descoperă lumea. Un inițiat

este ca un copil ceva mai bătrân, el nu a uitat să se minuneze mereu de natura care îl înconjoară, descoperind mereu ceva nou. Sufletul de copil luminează timpurile care vin peste om şi le descoperă mereu înțelesurile. De aceasta să ai grijă, ca nu cumva să se stingă vreodată: lumina din suflet.

– Pare aşa de uşor!

– Aşa şi este. Toți moşii şi strămoşii noştri făceau minuni şi ei ne veghează viața şi viitorul din nevăzut. Să nu uiți de ei niciodată, băiatul moşului. Şi nici de aleşii neamului, pentru că ei ştiu multe.

– Păi, dacă sunt aleşi, toți le ascultăm sfatul!

– Mai bine zis merită să fie, pentru că folosesc această putere numai şi numai pentru a face bine. De aceea li se pare că nu fac nimic deosebit. Dar pentru omul neştiutor, cu mintea leneşă, toată ştiința este o minune.

– Mai sunt şi unii care fac rău.

– He, he! Băiatul moşului! De aceia să nu îți fie frică. Nu sunt decât nişte măscărici care vor să fii slugă lenei lor, dar este bine să îi deosebeşti dintre cei buni. He–he! Se folosesc şi ei de leneşii care nu vor să stea cu mintea trează şi să descopere tainele acestei lumi de poveste, atât de minunată şi de plină de înțelepciune, că nu îți ajunge o viață să îi cuprinzi înțelesurile. Băiatul moşului, să nu te sperii de acei măscărici.

– Aşa o să fac, moş Za!

– Dar ia spune, tu vrei să cunoşti lumea, să îi afli tainele?

– Da, moşule, vreau!

– Adică, să înțeleg că ai vrea să faci şi minuni?

– Aş vrea, sigur că aş vrea!

– Şi de ce ai vrea tu să faci minuni?

– Păi, moşule, aş vrea să merg şi eu pe nori şi să aduc ploaia în grădina bunicilor mei, că tare sunt bătrâni şi nu mai pot să muncească pământul şi nici să care apa. Aş vrea să îi învăț pe verii mei mai mici, care au rămas fără

tată şi care cresc şi uite, nu ştiu mai de nici unele şi sunt copii tare buni.

– Băiatul moşului…

– Şi… aş vrea să o ajut pe mama…

– Cum?

– Nu ştiu, aş vrea să o ajut.

– Cred că mai vrei tu şi altceva, dar nu îndrăzneşti să spui.

– Aşa e.

– Nici să nu spui. Lasă năzuința acolo, să se coacă bine şi să se înțelepțească, iar când va fi să fie, va deveni faptă dreaptă şi nu vorbă luată de vânt. Vezi, vorbele sunt ca tăişul de cuțit. Cu ele poți face bine, pentru că sunt un ajutor de nădejde, dar poți face şi rău, pricinuind, uneori, răni de moarte. Cu vorbele să nu te joci şi să le foloseşti cu grijă mare. Vorbele nu se folosesc oricum fiindcă au mare putere.

– Vrei să rămâi ucenic?

– Vreau.

– Bine. Nu e cine ştie ce, vei vedea.

– Cu ce să încep?

– He – he! Mai întâi, începi cu lucruri simple, iar după ce ai învățat să le faci pe acestea foarte bine, vor veni şi minunile.

– Lucruri simple? Cât de simple?

– Cele mai simple. Întâi învățăm să trăim frumos. Apoi învățăm că lumea are multe înțelesuri. Apoi se învață cum anume se pot folosi toate pentru a ajuta binele să ființeze.

– Acum sunt la cele simple.

– Aşa e! Este proba cea mai grea, pentru că nimeni nu o bagă în seamă. E poarta cea mai strâmtă.

– Cum ar fi să te sprijini în toiag?

– Aşa, băiatul moşului. Aşa.

– Şi?

– Ia mai gândeşte–te! Ce mai faci cu el?

– Păi… Un toiag e ca un băț. Ce poți face cu un băț,

unul mai zdravăn, aşa? Te poți apăra şi… poți pune un pui de pasăre în cuibul din care a căzut. Cauți în smârcuri drumul sigur. La fel, dacă eşti pe drum noaptea, încerci drumul cu el, înainte de a păşi, ca să nu te împiedici sau să dai de vreo baltă prea adâncă.

– Aşa, vezi că ştii?

– Poți sparge nuci. Poți…

– Fiule, văd că îți place să dezlegi tainele lumii. Acum, după ce ai văzut cu mintea cum se foloseşte toiagul, învață–ți faptele să țină minte ceea ce gândul a descoperit.

– Cum fac asta?

– Ia acest toiag şi să ştii că în ziua în care îi vei afla toate tainele, atunci vei fi un adevărat înțelept.

– Moş Za, şi tu?

– Mie, toiagul acesta nu îmi mai face trebuință, băiete; eu nu mai umblu aşa de mult, că sunt bătrân; iar la nevoie, mi–oi face altul, din lemn de brad, ca să fie uşor.

– Dar acela va fi fermecat?

– He – he, dragul moşului! Va fi şi mai şi. Acum, ia toiagul acesta al meu, păstrează–l sănătos şi când vei fi ca mine, vei înțelege multe; chiar şi taina toiagului.

3

Zâmbi. Moş Za îşi aducea aminte de astfel de zile, de pe vremea când el însuşi venise la templu, uimit şi fericit că primise toiagul bătrânului înțelept care, tot într–o primăvară timpurie, îl aşteptase şi îl alesese, deşi, pe vremea aceea, el nu ştiuse că era vorba de o alegere. Toiagul este un semn al bărbăției care conduce lumea cu înțelepciune şi nu prin supunere. Acum ştia: omul care îl foloseşte este taina.

Aşa venise şi el pe vremuri, în fața templului; era un băiat cu ochii mari şi verzi, cu părul bălai şi cu sufletul doritor de fapte mari. Spusese aceleaşi vorbe:

– Bună ziua, Moş Za..

Buştenii
Camii

– Bună ca inima ta, băiatule, îi răspunsese bătrânul, iar după câteva cuvinte, se despărțiseră pentru totdeauna.

De atunci, au trecut ani. Zeci de ani. I se păreau sute. Cu vremea, a înțeles că a rămas să vegheze opaițul, ca el să nu se stingă în veci, iar cu timpul, a înțeles că Moş Za îl lăsase acolo pentru totdeauna şi se simțise copleşit. Ştia că din vreme în vreme, bătrânii înțelepți îşi aleg un discipol iar ei se ridică la cer. Dar Moşul nu îi spusese nimic. De aceea, se frământase mult. Cu timpul înțelesese, tocmai acea frământare, acel gând, că nu este el alesul, îl ajutase să deschidă ochii mari, să învețe, pentru a merita să țină locul celui care va veni, celui ales. Fusese o alegere, cum nu, doar că tainele lumii, ca să le foloseşti, trebuie să le meriți, iar ca să le meriți, pui jertfă chiar viața ta, ca să le simți prețul şi să foloseşti cu măsură şi numai pentru bine, ceea ce s–a născut prin darul făcut, darul suprem: propria viață. Era o alegere sau o întâmplare? El era alesul sau trebuia să îl aştepte pe cel care va veni? Şi una şi alta! Atunci înțelesese: el însuşi era o za, o legătură. Aşa cum fusese şi bătrânul, înaintea sa. Poate şi el aşteptase să vină acela, cel ales... Poate şi el… Şi aici era o taină, taina răbdării şi a smereniei, care nu e totuna cu umilința, dar fără de care cele de sus nu coboară între cele de jos şi nici sufletul, de aici, din lume, nu se poate înălța către desăvârşire. Erau înțelesuri care nu se spun în cuvinte, ci se simt, cu vremea, direct în suflet. Omul este o za între cer şi pământ, viața, la fel.

Învățase să folosească toiagul şi să îi asculte sfaturile. Învățase să asculte semnele trimise de păsări şi de frunze, de nori şi de stele. Trase aer în piept: “Viața este un dar şi nu are preț.”

Ieşi.

– Băiete, vezi că mă duc, tu rămâi aici, de veghe, cum am vorbit.

– Bine, moşule, rămân.

– Vezi, ai grijă de lumină.

– De lumină, moşule?

– De lumină, fiule. Să ai mereu grijă de lumină. Cea din templu, ca să nu uiți de cea din suflet.

4

Băiatul rămase în templu. Era linişte şi răcoare. Prin turnul ca un con de la intrare, soarele trimitea raze blânde, iar din firidă, opaițul vorbea, cu un altfel de înțeles. Era tot lumină, dar alta, de fiecare dată; lumina jarului era într–un fel, cea din opaiț altfel. Iar lumina soarelui le cuprindea parcă pe amândouă, nefiind la fel cu niciuna. Bătrânul îi vorbise şi de lumina faptelor bune, de lumina înțelesurilor, de lumina comunicării dintre oameni. Toate izvorau din lumina sufletului, dar fiecare era altfel, fiind mereu lumină. Mai spusese bătrânul că în mintea omului rămâne ceea ce acesta câştigă prin iubire şi că restul se pierde, aşa că, îi spusese, orice ar face, orice ar privi, să nu fie indiferent, pentru că altfel, nu va păstra nimic cu sine.

Tot gândindu–se, băiatul ațipi. Când se trezi, batrânul tot nu venise. Era noapte, apoi iar se făcu zi. Nu simțea că ar fi îngrijorat. Va aştepta. Simțea că locul acesta îi este nespus de drag.

5

Uneori, sătenii veneau şi îi aduceau pâine şi brânză. Avea miere şi fructe din pădure. Oameniilor le povestise despre moşi şi despre şaua fermecată, cu care plecase moş Za. Dar sătenii pricepusera mai bine ca el, că e tot un fel de moş Za. Dar unul nou, care le vorbea despre Şaua Moşilor şi despre lumea veşnică. Aşa că îi ziceau Mocşa şi uneori Za Mocşa. Ca să îl deosebească şi, în acelaşi timp, să se ştie că e la fel de înțelept ca moş Za şi că este unul din învățații lui. Nu luase prea bine seama la nume, oamenii

îl numeau cum le era lor mai uşor.

De câte ori venea primăvara, ieşea în prag şi întâmpina copiii, povestindu–le despre lumină şi despre minunatele ei învățături. Când aceştia plecau, le spunea mereu: aveți grijă de lumină.

– De lumină? întrebau ei.

– Da, e tot ce avem mai prețios. Lumina ne face să fim.

– Da, ne ajută să vedem, să ne jucăm, să fim fericiți.

– Soarele este cea mai frumoasă jucărie.

Copii desenau soarele şi râdeau în fiecare dimineață, când el le gâdila obrajii somnoroşi.

– Mami, spuneau ei, soarele e cel mai bun prieten al nostru. Spune–i lui tati să îl deseneze pe casă, să ne țină de cald la iarnă, iar tu, să îl coşi pe ia ta, să fii mai strălucitoare.

Cine ar fi crezut că în lume sunt atâtea secrete? În fiecare zi descoperea câte o taină a firii şi se bucura de ea. Atâtea minuni aşteaptă cumințiși să le vedem! Cu răbdare mare aşteaptă. Să creştem şi să înțelegem viața, comoara cu care am venit în lume, iar ea, nu se vede decât în lumina iubirii. La întunericul spaimelor, e ca şi cum nu ar fi. Călătorind prin viață cu lumină în suflet, vom descoperi la fiecare pas taine şi frumuseți, iar împlinirea ne va dărui fericirea visată. Ce e lumina caldă şi blândă a soarelui pentru noi? E condiția vieții. Tot astfel, iubirea încălzeşte şi luminează sufletul, întreaga ființă, dăruindu–ne pacea.

6

Venise primăvara. Încă nu se vedea. Dar prin copaci, sevele deja urcau şi coborau, pământul se trezise din somn. Aerul era plin de foşnete, pentru că venise vremea trezirii la viață. Zamocşa privi printre brazi; departe, în zare, i se păru că îi zâmbea cineva cunoscut, cu barba albă şi strălucitoare

ca un nor alb. Zâmbi la rândul său. În aerul rece, lumina se juca printre ramurile umede, strălucind albă. “Bine ai venit acasă”, spuse în gând şi porni pe cărare, în susul izvorului. Aici, se opri la locul unde apele se adunau în căuş, într–o scobitură de piatră, ca o oglindă perfectă. Privi în luciul ei. Din oglindă îi zâmbi un bătrân cu barba până în pământ, ce înconjura albă un chip tânăr şi luminos. Rămase pe gânduri, senin. Cât să fi trecut? În sat, oamenii îi spuneau de mult timp moş, încă de când era foarte tânăr, dar acesta era un semn de respect din partea lor, un fel de a–i arăta că au încredere în înțelepciunea sa. Primise ca pe o responsabilitate mare acest nume.

La întoarcere, în prag, îl aştepta un copil, cu două pâini în brațe.

– Buna ziua, Zamocşa! Uite, pâine caldă.

– Bună să fie, ca inima ta, fiule. Ce fac ai tăi?

– Ce să facă, bine! Mă grăbesc, trebuie să mă întorc repede acasă, pentru că mama a născut o fetiță şi are nevoie mai mare de mine acum.

Baiatul plecă. Nu, nu venise vremea. Nici nu îşi facu griji. Va simți şi va şti. Până atunci, va chema pe cei mici mai des pe aici, ca să îi cunoască. Acum înțelegea el multe. Şi trebuia să le facă pe toate întocmai cum ştia şi înțelegea că este rostul lor, la fel ca moş Za, pe vremuri.

Dintre ramurile de brad, lumina albă a lui februarie îi zâmbi iară, arătându–i coama albă, înzăpezită a Muntelui Tocit şi de acolo, zarea albastră ca un miez de safir. Pe cer, câțiva nori argintii se plimbau încet, luminați de soare. Privindu–i mai bine, Zamocşa văzu că seamănă cu nişte bătrâni bărboşi ce trec, parcă de veghe, pe deasupra templului, privind pe sub sprâncenele stufoase spre cetatea albă, din vale. Nu mai era mult, înțelese şi inima i se umplu de bucurie. Da, îi era dor de bunii lui şi avea atâtea să le împărtăşească.

7

Cel ce va rămâne era băiatul care nu se simțea în largul său în lume, dar iubea armonia ascunsă a tot ce este viu. Care îşi petrecea timpul prin păduri, ascultând cântecul păsărilor, foşnetul ierbii, drumul norilor pe cer, semnele discrete ale lupilor. Căruia nu îi era frică de şerpi, de urşi, de peşteri, de întuneric. Bun luptător şi iute de picior, cel de care nimeni din cetate nu are a se plânge şi care era iubit de oameni şi de animale, de copii şi de bătrâni şi care nu îşi măsura timpul dăruit nevoilor altora, ajutându–i, necondiționat. Acesta putea fi o za între perfecțiune şi om, slujind–o cu drag. Acela putea să fie o legătură trainică între cele văzute şi cele nevăzute.

– Bună ziua, moşule!

– Bună ca inima ta, băiete!

– Iaca, am venit şi eu.

– Ce vânt te aduce pe la mine, fiule?!

– Am visat că mă chema Zamolxe şi am venit să te întreb ce e cu numele acesta. Poate nu mai țin eu bine minte, o fi fost numele tău, Zamocşa, dar şi aşa, nu se cade să port nume de înțelept.

– Ba se cade, fiule, dar mai înainte, va trebui să îl meriți. Iar dacă aşa ai visat în această noapte de echinocțiu, când lumea şi cerul sunt în armonie, ai înțeles bine. Bine ai venit, te aşteptam. Numele tău este Zamolxe.

Părinți şi fii

Din cer, veghează tatăl. Focul. Galben–auriu, radiind albastrul, argintul cunoaşterii şi căldura iubirii. Alături, mama; întruchiparea aurorei boreale, rotindu–se în mii de culori mişcătoare, jucăuşe, însufleţind forme, fluidizând lumini; o învăluire, o respirare ce făcea spaţiul inteligent, conştient de sine. Aerul hrănea Focul şi îl făcea din zi în zi mai puternic, iar Focul, fiind din zi în zi mai intens, lumina şi încălzea infinitul inteligent, făcându–l să îşi releve potenţialităţile.

Ei zămislesc pe fiul Pământ, cel care avea să fiinţeze, aşa cum şi–au dorit. Era cel ce avea lecţiile de învăţat, pentru a trece de la “a avea” la “a fi”. Apoi, s–au odihnit şi au visat, creând unduirea, pe fiica lor Apa. Lângă ţărmuri, s–a născut marea, oglindă a luminii, a iubirii cereşti.

Pentru fiu, au menit a voi, a putea, a face; pentru a împlini. Îi va trebui pentru aceasta, LEGEA. Părinţii ştiau că pentru a găsi calea, adevărul, va trebui să cunoască iubirea. Pentru fiică, au menit armonia, cunoaşterea: tezaur unde totul era deja împlinit. Ea era sacrificiul, dăruirea necondiţionată, pe care le simţea ca pe un mod firesc de a trece prin viaţă. Ea era iubirea. Mai trebuia să facă doar un

singur pas, către adevăr, pentru a deschide calea. Îmbrățişând Pământul, în malurile sale, sora îşi iubeşte fratele într–o dăruire totală. Meditativă. În aşteptare. Aşa sunt mările şi oceanele pentru pământ: mângâiere şi îmbrățişare.

Încălzit de Soare, mângâiat şi ocrotit de Aer, îmbrățişat de ape, Pământul a început să rodească ființarea. Înțelepciunea munților şi legănarea câmpiei, îngemănate prin cunoaştere, au devenit cetate, iar Pământul împărat. El domnea liniştit, stabil, impenetrabil. Sora îl privea, intuind, cu fiecare zi, bogăția tot mai mare şi tot mai întinsă a acestei lumi noi, în care puritatea şi forța dădeau tărie creației.

Intuitivă, pe zi ce trecea, privirea Apei căuta în cetate, tot mai des, o schimbare, o evoluție, dar cetatea era uniformă, liniştită şi impenetrabilă.

– Frate, la ce bun acestea, dacă nu vrei să cunoşti evoluția? Toate în cetate se transformă doar în sinele lor, dar tu ştii că în Cer, nimic nu stă pe loc. Până nu va fi cetatea ta precum eşti tu, un fiu al unui tată şi al unei mame, până nu vei fi tu însuți Tată de împărăție, nu vei cunoaşte evoluția, iar cetatea ta nu va fi vie.

– Evoluție? Schimbare? Nu înțeleg. O cetate înseamnă stabilitate şi nemurire. Schimbarea presupune mai întâi distrugere. Eu sunt cel care veghează pentru ca toate să rămână precum le–am primit, sporindu–le trăinicia.

– A porni la drum înseamnă iubire. A transforma, a căuta, a înainta, sunt tot iubire, pentru că cel ce iubeşte pe Dumnezeu Îl caută peste tot. Cetatea ta este o potențialitate, iar nu o manifestare. Ea trebuie să fie vie, precum ți–am spus.

Împăratul a ascultat cu atenție şi pentru că nu cunoştea nici unele din cele spuse de sora sa Apa, a cerut un semn al adevărului spus de ea. Se duse la mama sa şi o rugă:

– Vorbeşte–mi despre transformare.

– Fiule, toate în ființă şi în neființă trec din una în alta, pentru a putea fi. Mişcarea înseamnă cicluri, iar ele sunt ca undele, unele în altele, de la cele ale grăunței, la cosmosul care seamănă şi el cu o sămânță, având un timp al aşteptării într–un bob şi altul al expansiunii, într–o viață ce ne poate părea infinită. Există o vreme a aşteptării şi una a realizării, o stare a lui "a avea" şi alta a lui "a fi", dar fiecare este zămislire pentru cealaltă, ele curgând una din alta, ca zalele unui lanț. Pune în toate ce le zămisleşti o sămânță a mişcării, pentru a fi nemuritoare.

Mama rămase pe gânduri. Era mândră de fiul ei.

– Vorbeşte cu tatăl tău, fiule. El ştie tainele cosmice şi legile lor. El este fiul Creației şi a copilărit în infinitul inteligent; el te poate învăța multe.

Privindu–l până în adânc, îmbrățişându–l cu iubirea lui înțeleaptă şi ocrotitoare, Soarele îi vorbi despre viitor:

– Fiule, creația este o taină, iar tainele sunt adevăruri care au sens de a fi doar o singură dată sau, de atât de puține ori, încât rămân ascunse cu grijă, pentru a păstra întreg ceea ce este bun şi frumos. În locul şi în timpul în care ele pot fi viață inefabilă, creația străluceşte ca aurul, bucurând infinitul cu frumusețea ei. Când locul şi timpul îi sunt nepotrivite, ea poate arde, precum lava unui vulcan nestăpânit sau poate pierde din strălucire, ca flacăra luată de vânt. Creația este asemeni focului. Ea poate distruge, dar poate, în aceeaşi măsură, aduce lumină. Depinde cât eşti de înțelept.

Tatăl continuă să îl cuprindă în lumina lui şi să îi dăruiască adânca sa înțelegere şi mai ales încrederea de care un fiu are atâta nevoie. Îi spuse:

– Eşti încă tânăr, iar eu, ca tată, vreau să te apăr de greşeli care, o dată săvârşite, nu se mai pot repara. Tezaurul înțelepciunilor purtat în sinele tău este infinit, dar porțile să le deschizi către veşnicie cu multă chibzuință. Pune în toate zămislirile tale câte o poveste despre înțelepciune, pentru ca ea să călătorească peste timp, ca o

sămânță a cunoaşterii.

Pământul asculta fără să răspundă. Atunci când razele de aur îi împodobeau chipul, fiul era senin şi blând, strălucind în lumina ocrotitoare a înțelepciunii tatălui şi urmându–i învățătura.

Când noaptea a coborât peste cetate, căutând în adânc mistere şi taine pe care voia să le pătrundă, încercând să născocească noi vise, cetăți ascunse ale comorilor sale fără număr şi preț, împăratul Pământ a visat oameni. Ei îngrijeau cu mâinile lor cetatea. O fetiță a îngenunchiat în fața tronului său şi i–a spus: "Ți–am adus darul nostru, împărate, această pâine caldă şi rotundă ca o ogradă, ca soarele şi ca luna, ca pământul şi ca fructele pomilor. Este abia ieşită din cuptor, fierbinte, ca sufletul nostru. Primeşte darul nostru care a fost mai întâi sămânță, apoi a fost lan de grâu, apoi a fost făină albă, din care a crescut aluat moale şi cald. În focul cuptorului a crescut şi acum e pâine, un trup nou, cu un suflet nou. Primeşte–l şi potoleşte–ți foamea, pentru ca prin tine să trăiască iară prima sămânță." "Şi cum ați făcut toate astea?" întrebă împăratul. "Am muncit pământul cu drag, am cules grâul cu mâinile noastre, chiar dacă ne–am rănit sau am obosit. Tot cu ele am frământat; şi de fiecare dată, am pus ceva din viața noastră, din sufletul nostru. Aşa a crescut aluatul, apoi s–a copt prin înțelepciunea focului, iar azi ajunge înapoi la tine, împărate Pământ. Vezi cum s–a transformat o sămânță, vreme de un an, pentru a ajunge iar în pământ şi pentru a putea apoi să fie iar spic şi pâine?" "Ce rost are tot acest drum, când sămânța ar fi putut rămâne sămânță? O transformare care te aduce tot de unde ai plecat? Nu înțeleg de ce eşti atât de fericită. Atâta trudă pentru nimic?" Fetița zâmbi, roşie în obraji şi plină de însuflețire: "Împărate, în toată această vreme, am vegheat lumina vieții pusă la păstrare într–o sămânță, ce dormea cuminte, aşteptând să fie cu adevărat viață. Devenind spic şi apoi pâine, hrănind oamenii, ea a crescut în fiecare zi, a zămislit speranțe,

iubire, copii care se joacă prin cetate. A crescut luminând pământul, dezvăluindu–i tainele şi frumusețea, pentru a fi văzut de departe şi de aproape, din inima omului şi din veşnicie; înțeles şi iubit; astfel, sămânța, care este o fiică a Creației, a putut să devină, să fie. Ea este taina cea mare a lumii şi fără ea, pământul este doar un loc, nu o cetate."

În visul său, Împăratul a gustat pâinea caldă şi rumenă, iar gustul ei i s–a părut fără seamăn. Atunci a întrebat: "Ce poți să îmi spui despre gustul acesta? Nu seamănă cu nimic. Nu e nici dulce, nici amar, nu este nici sărat şi nici altfel. Cu adevărat pare ceva fără de care viața nu se poate lipsi." "Are gustul iubirii – spuse fetița – cunoscut, modest, aşa de simplu că nu îl bagi în seamă, dar fără el, nici una din bucatele alese ale acestei lumi nu aduce singură bucurie."

Împăratul şi–a chemat sora.

– Acum ştiu ce trebuie să fac. Am toate gândurile în ordine, am materiile şi toată ştiința legăturilor lor. Din tot ce am, trebuie să fac altceva mai bun, ceva care, prin transformări înlănțuite, să poarte spre cer, pas cu pas, viața, cea care se hrăneşte cu iubire, făcând să sporească bucuria. În felul acesta, împărăția va creşte în trăinicie şi nu în întindere. Viața este inefabilă, este o taină, iar ea poate triumfa doar dacă, veghind cu sufletul, o transformi continuu, prin "a face" de la "a avea" spre "a fi". Cum pot avea cunoaşterea aceasta?

– Fratele meu iubit, cunoaşterea de care vorbeşti este la mine, eu sunt cea care ştie limbajul universal şi semnele; ți le voi da, pentru că mult te iubesc. Tainele Soarelui şi ale Eterului sunt în însăşi ființa mea. Pregăteşte–te să le primeşti. Dă–mi lăcaş în sinele tău.

Apa şi–a adunat sinele şi din el a desfăcut cele mai curate fire, cele mai luminoase. Apoi a pătruns adânc în pământ, dăruind toată cunoaşterea sa fratelui, umplându–l de iubire. Impregnând întunecata sa minte, plină de taine, cu vise ce au prins a străluci asemeni stelelor; a pătruns

adânc în trupul său, îmbrățişându–i cotloanele oarbe şi făcându–le sălaşe pentru undele ei răcoroase şi, țâşnind zglobie din inima lui însuflețită, către cerul albastru, de unde soarele îi veghea blând şi cald, apa a dăruit pământului viața, o lumină nouă, care să îl împodobească cu mantia ei bogată şi misterioasă. Din stâncile impenetrabile au țâşnit izvoare înspumate şi din hăurile întunecate au urcat către tăpşanele munților, lacuri verzi şi curate, cu ochi însetați de lumină.

Odată cu aceasta, gândurile împăratului au devenit verzi, fremătătoare, întemeindu–şi rădăcinile în inima sa, sorbind de acolo seve bogate şi înălțându–şi din ele tulpini înalte şi brațe fremătătoare care îmbrățişau soarele, risipind în aer foşnete pline de poveşti colorate. Păduri umbroase i-au îmbrăcat umerii regelui Pământ, ocrotindu–l sub răcoroasele lor falduri, iar podişurile au început să foşnească sub cântecul moale al ierburilor înalte.

O lumină nouă, lumina vieții, a coborât veselă şi vindecătoare prin pletele Pământului, risipindu–şi culorile curcubeului în fragede flori. De atunci, i s–a spus Împăratul Verde şi Pământul a devenit darnic şi a devenit hrană şi a devenit cetate de zămislire a viului cel plin de lumină, înălțându–se prin ea către iubirea veşnică. Foşnetul verde, visul Pământului şi al Apei, a rămas, de atunci, sălaş iubirii în lume. Şi ori de câte ori inima cuiva este tristă, mângâierea pământului înverzit alină şi şterge orice supărare, iar unda izvorului potoleşte setea şi dorul omului de puritate; lumina vieții, iubirea, strălucind mereu victorioasă.

Din Cer, Părinții îl priveau fără cuvinte. Tatăl, încălzind egal lumea, iar mama îşi revărsa luminile multicolore, în petale de flori, fluturi, cristale, pomi înfloriți şi vise ce zburau spre stele, împărtăşindu–i taina evoluției; aerul coboară de pe culmile albăstrite ale munților cu puterea mişcării şi a schimbărilor. Viața, pentru a fi, respiră, comunică, transformă mereu înfăptuirile vechi, în altele noi.

Sub Soarele ce veghează şi azi deasupra noastră, aşteptând cu iubire să creştem, să învățăm măsura potrivită a toate câte sunt în lume, împăratul Pământ a rămas tăcut, în meditație. Suportând fără să se plângă vreodată timpurile încărcate de erori şi de urmările acestora, el este un părinte răbdător şi plin de iertare. El ştie că fiecare fir de viață are un ritm şi un sens şi o dreptate a sa, care aşteaptă să fie înțeleasă. Fără această înțelegere, nici un adevăr nu este fiu al iubirii şi nici o credință nu vine din adevăr.

Asemeni unui tată iubitor, pământul ne dăruieşte bogățiile sale, ne primeşte de fiecare dată, oricât de mult l-am fi supărat. Răbdător şi blând, el ascultă şi tace, plin de înțelepciune, învățându–ne răbdarea de a aştepta ca înțelesurile să îşi urmeze drumul lor firesc spre maturizare şi apoi spre relevare. El ştie că roadele faptelor devin nemuritoare numai dacă aduc bucurie.

Apa, pornind către cer, se întoarce de fiecare dată în pământ, strecurându–se în adâncurile adormite, acolo unde a sădit cunoaşterea. Apoi, neobosită, se ridică din adâncuri, tâşnind printre stânci şi risipindu–se pe pământ, şoptind mereu povestea tainelor pe care le poartă în undele ei, într-o dăruire totală. Aşa a devenit izvor dătător de viață şi de bucurie. Călătorind mereu, este iubire, cunoaştere, speranță şi încredere. Mereu aceeaşi, de fiecare dată alta.

Pământul a dăruit oamenilor limbajul universal şi tainele creației, prin tâlcuri nemuritoare, ascunse în cartea verde a iubirii, în frumoase poveşti colorate, care fac din timpul trăit o istorie a înțelepciunii. Poveştile pământului sunt şi astăzi sub ochii noştri, în flori, în pietre, în zborul păsării şi în cochilia uitată pe plajă, în strălucirea perfectă a unui rubin şi în desenele de pe frunze. Unii dintre noi le vedem, alții încă nu; depinde de armonia din sufletele noastre.

Note şi comentarii

Am răspuns cu plăcere solicitării Cameliei Iuliana Radu de a face câteva comentarii şi de a aduce completări de natură rațională, care să uşureze înțelegerea acestei prime ediții a legendelor. Fiind unul care şi-a pus multe întrebări privind veridicitatea unor afirmații şi întâmplări prezentate în carte, am trecut la căutarea informațiilor referitoare la epocă şi loc. Nu mică mi-a fost mirarea constatând claritatea şi exactitatea informațiilor, deşi autoarea legendelor nu cunoştea nici sursele de informare la care am avut acces şi nici informațiile cuprinse în ele.

"Legendele cetății Şinca" reprezintă o transpunere a accesului informațional deosebit al autoarei, manifestat şi cu ocazia vizitării templului rupestru de la Şinca Veche, din județul Braşov. Amprentele lăsate acolo de străbuni, de daci şi de strămoşii dacilor, numiți generic proto-daci, au fost simțite şi interpretate sub această formă a legendelor, care îmbină în mod fericit puținele urme materiale, cu cele spirituale şi cu tradițiile care au ajuns până la noi sau care au fost redescoperite de către membrii Societății Române de Radiestezie şi ai Fundației de Inforenergetică ″Sfântul Apostol Andrei″, conducând la imagini limpezi a ceea ce s-a întâmplat acolo în vremuri imemoriale, în acea vatră a neamului, care este Țara Făgăraşului.

Despre Templul de la Şinca Veche (cunoscut şi sub denumirea de Mânăstirea Săpată în Stâncă sau Mânăstirea Ursitelor) se ştiu relativ multe lucruri din mass-media, bazate atât pe mărturiile localnicilor şi cât pe investigațiile

făcute de diverse persoane preocupate atât de istoria noastră națională, cât şi de fenomenele paranormale care s-au petrecut acolo şi au fost înregistrate pe peliculă foto sau pe benzi video.

Din păcate, goana după senzațional şi lipsa unei educații civice fac ca unii dintre vizitatorii de azi să-şi depună acolo, şi ei, amprentele care conduc la o degradare vizibilă a locului. Aprinderea lumânărilor în interiorul acestui monument rupestru a condus la depuneri masive de funingine pe care nimeni nu le va putea şterge fără a degrada, ireversibil, slabele urme materiale care au mai rămas acolo, ca o mărturie vie şi incontestabilă a celor care s-au adăpostit acolo ca să se roage şi să mențină vie spiritualitatea neamului. Goana după comori a condus la distrugerea altarului din piatră care mai exista acum câteva zeci de ani. Ceea ce s-a mai păstrat din Templul de la Şinca Veche (vezi “Conducătorul”, “Moş Za”) este o construcție bizară, sub forma unei bisericuțe, cu mai multe încăperi, al cărei turn sub formă de con, deschis către cerul albastru, prezintă în interiorul său, o spirală săpată în gresia moale, despre care localnicii spun că era încrustată cu cristale (dispărute şi ele astăzi). Această spirală se continuă de jur împrejurul încăperilor din micul templu, fiind la fel de misterioasă ca mai toate vestigiile din lumea întreagă, al căror sens a rămas încă sub semnul întrebării. La fel de misterioase sunt şi stâncile de deasupra templului, a căror aşezare este încă neexplicată ştiințific. Toate acestea şi multe altele, cum ar fi şi semnul din altarul interior al micului templu, şi care este punctul de atracție al locului, au reprezentat punctul de plecare al legendelor din această carte. Fascinația vechimii şi a misterului unei spiritualități ce se baza pe forme şi simboluri spirituale milenare reprezintă o invitație la explorare şi investigare.

Mai puțin ştiută este existența cetății de la Şinca Veche, al cărei amplasament este cunoscut de mai puțină

lume. Atunci când vom merita mai mult, când vom şti să apreciem mai mult valorile trecutului, când vom şti mai limpede că ele ne sunt rădăcinile fără de care nu putem exista ca neam, va ieşi şi ea la iveală.

Denumirea localității de Şinca Veche afirmă vechimea aşezării şi este legată de evenimentele din 1762 când, din ordinul Mariei Tereza, au fost rase cu tunul lăcaşurile de cult ortodoxe - în special din Țara Făgăraşului - precum şi localitățile cu populație compact românească. Populația de atunci a Şincăi a fost strămutată pe un alt amplasament, care astăzi se numeşte Şinca Nouă. Când vremurile au devenit mai prielnice, cei care nu şi-au uitat locul de baştină au revenit şi au reconstruit-o din temelii, iar numele dat a fost de Şinca Veche, tocmai pentru a se şti peste vreme că Şinca, cea din vechime, a fost acolo. Acesta este motivul pentru care titlul acestei cărți face referire la Şinca şi nu la Şinca Veche; pentru că înainte de a exista Şinca Nouă sau Şinca Veche, a fost numai Şinca şi despre acele vremuri este vorba.

Că la Şinca este un loc de spiritualitate deosebit, ne spun şi cronicile mai apropiate de noi, care notează că atunci când Şinca a fost desființată ca localitate, pe teritoriul ei erau nu mai puțin de 5 locaşuri de cult, deşi localitatea nu avea de câteva sute de locuitori. Atât de multe, pe un perimetru atât de mic! Ba mai mult, erau acolo şi patru familii de nobili care n-au vrut să se mute, rezistând prigonirilor austro-ungare. Ce-i ținea pe ei acolo, când riscau atât de mult? Aveau, acolo, rădăcinile adânc înfipte în vreme!

Ceea ce istoria nu poate preciza, din lipsă de dovezi materiale, ceea ce studiile etnologice şi de folclor nu pot pătrunde în profunzime, poate face povestitorul cu har, care le îmbină pe toate şi le transformă în poveşti sau în legende. Şi când talentul povestitorului este dublat de

accesul informațional în lumea mai puțin materială, dar la fel de reală, apar acele imagini ale străbunilor care transmit pe această cale învățături folositoare stră-stră-urmaşilor, chiar la distanțe de mii - şi poate chiar mai mult - de ani.

Multe din cele păstrate cu sfințenie de bunici şi străbunici, multe din cele ce constituiau odată tradiția multimilenară a poporului, se pierd în negura vremilor şi nu se mai ştie exact de când şi mai ales de ce au apărut. Citind "Legendele Cetății Şinca" parcă se ridică o ceață şi se poate vedea, ce şi cum.

Versurile prezentate în carte (vezi "Muntele inițiaților") sunt o variantă SRR a unei poezii a poetului băimărean Ioan Voicu şi contituie textul pe care-l cântă cei care joacă "Hora Dacilor", redescoperită şi ea cu ocazia taberelor de vară ale membrilor SRR şi ai Fundației de Inforenergetică ″Sfântul Apostol Andrei″. Fenomenul acesta de preluare din tradiția populară în forme mai rafinate, denumite culte, şi apoi trecerea înapoi în tradiția populară, este o formă de actualizare şi înnoire permanentă a rădăcinilor. Scepticii ar putea obiecta că acele versuri sunt din Maramureş şi că nu există motive ca ele să fi fost rostite şi la Şinca. Să nu uităm că vitregiile vremurilor n-au fost atât de aspre în Maramureş ca în Țara Făgăraşului şi că acolo s-au păstrat mai bine rădăcinile neamului. Acum un secol şi jumătate, Badea Cârțan, pleca de acasă (situată la o zvârlitură de băț de Şinca Veche) tocmai la Roma, ca să-şi vadă străbunii pe columna traiană, reuşind să uimească pe cetățenii metropolei italiene cu portul său, acestora părându-li-se că a coborât un dac de pe columnă. Azi, până şi ciobanii de pe înălțimile Făgăraşului, nu mai ştiu cum arată un costum național, iar cojoacele grele din blană de oaie au devenit o raritate. Acum, şi acolo, în Maramureş, ″europenizarea″ îşi spune cuvântul şi tradițiile se pierd. Cu atât mai mare este meritul oamenilor de cultură cu har care reuşesc să pună

pe hârtie ceea ce există astăzi, pentru ca cei din viitor să ştie cât mai multe despre rădăcinile lor.

Despre spiritualitatea dacilor se ştiu extrem de puține lucruri, iar mărturiile scrise rămase, uneori contradictorii, nu pot explica pe deplin epitetele cu care îi caracteriza Herodot: “cei mai viteji şi mai drepți dintre traci”. Cum putea un neam, dintr-o familie care ocupa jumătate din teritoriul Europei, să fie caracterizat la superlativ de către străini, dacă nu ar fi avut o înaltă spiritualitate? Cum ar fi putut disprețui moartea dacă n-ar fi avut o credință puternică? Cum ar fi putut fi drepți, dacă n-ar fi avut o moralitate deosebită? Crearea statului dac unificat sub conducerea lui Burebista n-ar fi fost posibilă dacă sub aspectul spiritual lucrurile ar fi stat altfel.

Sacerdoții daci erau împărțiți în mai multe caste: kapnobatai (“cei care umblă prin nori”), polistai (“întemeietori de oraşe”), ktistai (“întemeietori de neamuri”) şi preoții militari care practicau medicina şi erau prezenți pe câmpul de luptă (cel mai cunoscut reprezentant fiind preotul Vezina). Explicațiile raționale, care se dau astăzi pentru denumirile arhaice ale preoților daci, vădesc, de departe, gravele lacune spirituale ale lumii contemporane care nu-şi poate depăşi barierele tehniciste. Se cunosc astăzi destule cazuri de levitație ale unor persoane pentru ca acest fenomen să nu poată fi neglijat, dar pentru “cei care umblă prin nori” se dă explicația facilă că erau asceți care trăiau în vârf de munte. Acolo, unde este puțin probabil să fi fost văzuți de armatele şi călătorii străini care ajungeau pe teritoriul Daciei. Se uită parcă cu prea mare uşurință de relatările bătrânilor care povesteau despre solomonarii care dirijau norii, călătorind printre ei şi dirijându-i, astfel ca pe țarini să cadă ploaia blândă iar vijelia şi grindina să se ducă în locurile neumblate. Despre polistai, informațiile vehiculate astăzi spun că se asemănau cu esenienii şi se încearcă acreditarea lor, numai ca învățători. Se pare că lumea de

azi nu poate să vadă adevăratele însuşiri ale sacerdoților daci, exprimate atât de clar prin denumirile lor, date de către străini, care nu aveau nici un interes ca să nu exprime realitatea şi care au fost facinați de ceea ce au văzut sau au aflat.

Analiza informațiilor care au rezistat vremii arată că strămunii aveau o religie în esență monoteistă, ceea ce a făcut uşoară pătrunderea şi răspândirea creştinismului pe teritoriul Daciei, ale cărui baze le-a pus Sfântul Apostol Andrei. Strămunii daci credeau în Cel Unic. Vechea credință a dacilor, şi practicile religioase aferente, a fost treptat înlocuită de creştinism, în mod firesc, fără să fie nevoie de ceremonii fastuoase şi de înscrierea lor în documente, tocmai pentru că nu existau deosebiri fundamentale. O dovadă în plus pentru aceasta o reprezintă faptul că sec. VII, ultimii ktistai, preoți daci inițiați, au trecut de la vechea credință dacă, la creştinism. Trecerea aceasta lină şi firească la creştinism a întregii populații, confirmă afirmația, de care ar trebui să fim mândri, că poporul român s-a născut creştin. Din aceste motive, şi pentru a face mai uşor de înțeles mesajele cuprinse în carte, apare de-a lungul legendelor şi terminologia utilizată astăzi, adică cea creştină.

Bogățiile fabuloase cărate de romanii învingători la Roma, cu siguranță că n-ar fi putut fi agonisite în cei 160 de ani de existență a statului dac centralizat creat de Burebista, de către un popor paşnic, care n-a dus războaie de cucerire ci numai de apărare.

Majoritatea informațiilor scrise, ajunse până la noi, sunt furnizate de istoricii greci şi ele au fost obținute în principal, în urma unor expediții militare întreprinse la nord de Dunăre. Ce căutau aici oştile greceşti sau persane, care numărau multe zeci şi chiar sute de mii de oameni? Faima bogățiilor, cu siguranță, a fost un factor de bază care a

mânat oştile străine atât de departe de casă, la fel cum s-a întâmplat apoi şi cu romanii.

Tezaurele de aur descoperite - şi care pot fi admirate în Sala tezaurului de la Muzeul Național de Istorie al României, arată că strămunii - încă de acum 8000 de ani - ştiau să prelucreze aurul cu un rafinament aparte. Este absurd să credem că acele obiecte au fost aduse de aiurea, mai ales că ele nu seamănă cu altele, de aiurea, ci mai degraba amintesc de arta lui Brâncuşi. Ele au fost confecționate din aurul scos din acest pământ, de către meşterii de aici. Chiar şi o privire fugară, aruncată în Sala tezaurului, poate surprinde deosebirile dintre destinația obiectelor de aur confecționate înainte şi după cucerirea romană. Înainte, erau obiecte încărcate de simbolistică, cu o viziune spirituală deosebită asupra existenței. După cucerirea romană, majoritatea, nu sunt altceva decât o exprimare a vanității şi orgoliilor umane. Înainte, predominau formele simple şi încărcate de spiritualitate; după, abundă detaliile nesemnificative, decorative.

Această carte vorbeşte despre perioada străveche dacă, aceea în care se realizau acele obiecte de o frumusețe simplă, dar încărcată de spiritualitate. Dacă Muzeul Național de Istorie a României ne propune să descoperim poporul dac prin urmele de aur (dar nu numai) lăsate de acesta, dacă Şinca Veche încă mai păstrează vestigiile unui templu ciudat, (a cărui vechime dată de diversele estimări este cuprinsă între 1700 şi peste 8000 de ani), “Legendele cetății Şinca” întregeşte acest tablou, aducând printre noi preotesele, regii şi oştenii acelor vremuri, alături de obiceiurile şi visele lor, păstrate uneori printre propriile noastre vise, deşi rar ne dăm seama de aceasta. Ca şi în precedenta carte (“Pasărea singuratică”) cititorului i se lasă plăcerea de a descoperi, printre rânduri, acele informații şi acei algoritmi pe care este pregătit să le acceseze, fiecare după nivelul propriu de elevare spirituală.

Această carte este un îndemn la meditație, la găsirea rădăcinilor, la căutarea identității noastre ca neam, într-o epocă în care în centrul atenției nu este Dumnezeu, nu este omul, ci banul. Tendințelelor actuale de globalizare, de cosmopolitizare a societății româneşte trebuie să li se contrapună şi o afirmare a identității noastre noastre, luând măcar exemplu de la cei pe care vrem să-i imităm, în ceea ce priveşte nivelul de trai, care-şi conservă vestigiile rămase moştenire de la străbuni, se mândresc cu ele şi le păstrează cu sfințenie considerându-le, nu numai bunuri naționale ci şi universale. Acolo, în sufletul lui, fiecare om trebuie să-şi ştie rădăcinile ca să-şi găsească rostul şi stabilitatea, într-o lume care devine din ce în ce mai artificială şi mai convențională. Căutarea rostului nostru, al fiecăruia, nu se poate face fără a apela la repere, iar această carte poate constitui unul din ele.

Cercetător ştiințific principal,
Ion Furtună

Cuprins:

Cuvânt înainte 5

Învațătorul 11
Muntele inițiaților 17
Conducătorul 41
Moş Za 63
Părinți şi fii 81

Note şi comentarii 93